VĂMILE VĂZDUHULUI
şi
TAINELE VIEŢII VIITOARE

Chişinău

TIPĂRITĂ CU BINECUVÂNTAREA
ÎNALTPREASFINŢITULUI
VLADIMIR ARHIEPISCOPUL CHIŞINĂULUI ŞI AL
MOLDOVEI
CU STĂRUINŢA PROP. MITR. I. VULPE.

Tipografia din Orhei
a Departamentului de stat al R. S. S. M
pentru edituri, poligrafie
şi difuzarea cărţilor

or. Orhei, str. V. Lupu, 9.
c. Nr.2683. t. 5000.

DESPRE MOARTEA PRIMULUI OM

Cel dintâi cuvânt despre moarte a fost spus de Dumnezeu lui Adam în Rai. După ce Dumnezeu a făcut pe Adam, l-a sălăşluit în grădina Edenului şi i-a dat următoarea poruncă:

„Din toţi pomii să mâncaţi, dar din pomul cunoştinţei binelui şi răului să nu mâncaţi, căci în ziua în care veţi mânca din el, cu moarte veţi muri" (Fac. 2, 16-17).

Adam călcând această poruncă a Atotţiitorului, se înţelege că a urmat şi pedeapsa lui. Dumnezeu i-a zis: „în sudoarea feţii tale să-ţi mănânci pâinea ta, până ce te vei întoarce în pământ. Căci pământ eşti şi în pământ te vei întoarce" (Fac. 9, l9).

De atunci a intrat în cugetul lui Adam ideea despre moarte. Aşa a devenit omul muritor, vieţuind pe pământ pentru o vreme, şi trăind în nădejdea altei vieţi. După 930 ani de viaţă, Adam a murit şi s-a întors în pământul din care a fost luat. „Că ţărâna se va întoarce în pământ, de unde a şi fost luat, iar duhul se va întoarce la Dumnezeu, care l-a şi dat pe el" (Eccles. 127). „De aceea nu este om care să nu vadă moartea, care să-şi scape sufletul din locuinţa morţilor" (Ps. 88, 47). „Oamenilor, le este rânduit o dată să moară, iar după aceea judecata" (Evr. 9, 28).

Iată cum cel dintâi om a devenit muritor şi prin el toţi urmaşii lui. Omenirea întreagă şi fiecare ins în parte de ori ce treaptă, ştie şi înţelege că moartea nu înseamnă că se va nimici şi se va stinge fiinţa lui, ci momentul când trebuie ca sufletul să se mute din viaţa aceasta, în viaţa cerească.

Viaţa viitoare pentru cei buni este cu totul fericită şi cu mult mai de dorit decât viaţa de pe pământ.

Ca urmare a păcatului strămoşesc, viaţa aceasta s-a transformat în suferinţă şi trăind în ea cu necaz şi cu durere, este ca o ispăşire a păcatului moştenit. După ce creştinul a sfârşit în pocăinţă această viaţă, trece în adevărata lui patrie cerească şi veşnică. Acolo, scutit de luptă, de durere şi de suferinţă, va vieţui pururea în negrăită bucurie, în desăvârşită sfinţenie şi împreună cu îngerii în ceruri. Legea morţii este generală pentru toata omenirea, ea este de neînlăturat pentru tot omul. Cuvântul Domnului ne spune despre generalitatea morţii zicând: „Cine este omul care va fi viu să nu vadă moartea?" (Ps. 88, 47).

Pentru necredincioşi, moartea este privită şi înţeleasă ca sfârşitul fiinţei omeneşti; Dar pentru creştini, moartea este privită ca o călătorie, ca o mutare dintr-un loc în altul. Pe măsura pregătirii şi a faptelor fiecărui creştin aparte,

moartea va fi pentru el mai înfricoşată sau mai paşnică, după cum cugetul său îi prevede o soartă în veşnicie potrivit cu faptele din viaţa lui.

Creştinul cel bun, nu se tulbură când îi soseşte solia morţii, ci se bucură, că merge la acea viaţă cu mult mai bună şi nesfârşită, pentru care s-a şi pregătit el toată viaţa aceasta. Creştinul merge ca să zicem aşa, să-şi primească plata de la Dumnezeu pentru ostenelile ce a depus şi pentru cele ce a lucrat în viaţa aceasta.

Sufletul lui va fi pe deplin fericit, când va auzi pe Dumnezeu zicându-i:

„Bine slugă bună şi credincioasă, peste multe te voi pune. Intră întru bucuria Domnului tău” (Mat. 15.21).

VIAŢA VIITOARE

Viaţa viitoare este continuarea vieţii pământeşti în lumea veşnică.

Acolo se dezvoltă mai departe şi la infinit calităţile şi dorinţele pe care omul le începe pe pământ. Cel rău îşi continuă răutatea lui până se face asemenea demonilor; iar cei buni îşi desăvârşesc bunătatea şi sfinţenia până se fac egali cu îngerii lui Dumnezeu. După cum pe pământ omul, după felul său de viaţă a dorit şi a tins a se apropia, sau a se depărta de Dumnezeu, în aceeaşi măsură şi dincolo, în viaţa viitoare, drepţii se apropie de Dumnezeu, în timp ce păcătoşii se îndepărtează de el.

Sufletul trece în viaţa viitoare, luând cu sine toate dorinţele sale, toate dispoziţiile inimii sale proprii, cu care s-a legat în viaţa pământească, pe acestea le desăvârşeşte în viaţa viitoare.

Ideea despre viaţa de veci este născută în sufletul omenesc, însă de la începutul omenirii.

Deşi în diferite feluri, dar totuşi a existat în toate timpurile şi la toate popoarele, ideea de viaţă dincolo de mormânt şi cunosc locuri de răsplătire şi de pedeapsă după moarte.

Omenirea şi-a susţinut credinţa sa în nemurirea sufletului şi în viaţa de dincolo de mormânt pe adevărurile următoare:

I. Revelaţia divină, din tradiţie şi din sfintele scripturi, ale Vechiului şi Noului Testament.

II. Venirea Mântuitorului nostru Iisus Hristos şi slăvita Lui înviere.

III. Învăţăturile Sfinţilor Părinţii şi dascăli ai Sfintei Biserici.

IV. Prin multe minuni din trecut, căci Dumnezeu a înviat pe mulţi din cei morţi, pentru a ne încredinţa despre experienţa vieţii viitoare şi răspunderea faptelor din viaţa aceasta.

Credinţa în răsplătirea faptelor fiecăruia din noi, în viaţa viitoare este cunoscută de tot neamul creştinesc. Ea este adevărată prin scrierile Sfinţilor

Părinţi, prin versurile poeţilor şi sfinţită prin jertfa Mucenicilor, care au murit pentru fericirea lor în viaţa viitoare. Începând cu Moisi, cităm câteva din cuvintele lor referitoare la veşnicie: „Şi tu vei merge la părinţii tăi cu pace" (Fac.15, 15).

Patriarhul Iacov, lovit de durere la moartea fiului său, a zis: „Mă voi pogorî plângând în mormânt la fiul meu" (Fac. 37, 35) Aceste cuvinte, cuprind credinţa în nemurirea sufletului şi existenţa lui în viaţă viitoare.

Domnul zise lui Moisi: „Şi mori acolo în norodul tău în muntele Or şi s-a adaos la norodul său (Deut. 32, 50), „Acolo au odihnit cei osteniţi cu trupul. Mic şi mare acolo este, şi sluga nu se teme de Domnul său" (Iov, 3, 11, 19). „Se va întoarce ţărâna în pământ precum a fost, iar duhul se va întoarce la Dumnezeu, la cel ce l-a dat pe el" (Ecles. 12, 7).

În aceste cuvinte se cuprinde ideea de veşnicie. Dar mai lămurit decât toţi, Domnul nostru Iisus Hristos ne prezintă în mai multe parabole, un tablou viu despre viaţa viitoare: „Prânzul împăratului (Mat. 22, 1-14) „Cele zece fecioare", „Bogatul şi Lazăr". Apoi „Cuvântarea de pe munte" şi „Convorbirea cu Saducheii", toate sunt povestiri care ne încredinţează despre viaţa viitoare. Dar Domnul nostru Iisus Hristos, pentru a pecetlui învăţătura Sa, a făcut şi diferite minuni, înviind din morţi precum pe fiul văduvei din Nain, pe fiica lui Navi, pe Lazăr care era mort de patru zile... etc.

Însă şi la schimbarea Sa la faţă, pe muntele Taborului, arătarea lui Ilie şi a lui Moisi, ne încredinţează despre unirea într-o singură familie a vieţii aceştia, cu cea de dincolo de mormânt.

Aşa că Domnul Iisus Hristos prin învăţătura, prin viaţa şi suferinţele Sale pentru răscumpărarea omenirii, dar mai presus de toate, prin însăşi învierea Lui ne-a încredinţat pe deplin despre nemurirea sufletului şi despre existenţa unei veţi veşnice în viaţa viitoare. Mărturisirea şi dovada cea mai sigură, proba cea mai adevărată despre nemurirea sufletului şi despre viaţa de veci este însuşi Iisus Hristos prin învierea Sa. El a înviat din morţi dând prin aceasta la toată lumea o proba văzută şi doveditoare despre existenţa unei vieţi veşnice şi nemuritoare. Iată dar, de ce s-a stabilit pentru totdeauna, pentru ce idealul creştinismului este viaţa de dincolo de mormânt, unde moartea nu mai există pentru cei ce cred în Iisus şi fericirea este veşnică pentru acei care în această viaţă, s-au îngrijit de mântuirea lor. Pentru acel timp ne spune Domnul: „Adunaţi-vă comori în ceruri, acolo unde rugina nu le strică şi nici hoţii nu le sapă, nici le fură" (Mat. 6,19; Luc. 12, 33).

DESPRE SFÂRŞITUL OMULUI

Sufletul la ieşirea sa din corp trece în împărăţia cerească. El după faptele sale bune sau rele, se uneşte cu îngerii buni în rai, sau cu îngerii întunericului în iad. Mântuitorul Hristos în parabola Sa cu bogatul şi Lazăr, ne spune că sufletul, după ce se desparte de corp, intră în aceeaşi zi în rai sau în iad. El zice către, tâlharul pocăit pe cruce: „Adevăr zic ţie, că astăzi vei fi cu mine în rai” (Luc. 23, 43).

Sfinţii Părinţi ne descriu ce se petrece în timpul când sufletul se desparte de corp. Ei spun că îngerii buni precum şi cei răi se înfăţişează înaintea sufletului. Prezenţa îngerilor răi (a demonilor) pricinuieşte sufletului o turburare nesfârşită, dar găseşte în acelaşi timp şi o oarecare mângâiere la vederea şi în speranţa sprijinului de la îngerii buni.

Faptele bune ale omului şi o conştiinţă curată sunt în momentul acela de un mare ajutor şi o mare bucurie pentru dânsul. Faptele bune servesc de sprijin sufletului care se urcă către Domnul, într-o mare bucurie, însoţiţi de îngerii cei buni; iar sufletul plin de păcate este condus de diavoli în iad, unde va suferi chinuri în veşnicie. Sufletul, în acel timp este cuprins de spaimă la vederea grozavilor şi răilor diavoli. El este turburat, cugetând la drumul îndelungat ce are să-t facă la noul fel de viaţă ce are să înceapă după despărţirea sa din trup. Mare groază şi mare spaimă are sufletul aşteptând să fie dus la judecată.

Îngerii buni stând în faţa demonilor, le înfăţişează cugetările cele mai bune, cuvintele cele evlavioase, faptele cele bune, rugăciunile şi milosteniile, precum şi toate meritele sufletului, din viaţa sa.

Dar în acelaşi timp şi diavolii aduc de faţă toate păcatele din viaţa acelui suflet, care atunci plin de groază şi de spaimă aşteaptă îndreptăţirea şi scăparea tui, sau osânda şi chinurile iadului, împreună cu duhurile viclene, cărora le-a slujit în viaţa sa.

Împrejurările ce însoţesc sufletului la despărţirea sa de corp sunt dulci şi cu pace, sau amare şi grozave, aşa după cum acel suflet s-a pregătit prin faptele vieţii sale. De la noi înşine, cu ajutorul lui Dumnezeu, depinde, felul morţii noastre. Noi putem să o facem frumoasă sau cumplită, după cum voim şi după cum am îndeplinit poruncile sfinte, ale Domnului Iisus Hristos.

El tuturor a spus: „Fiţi gata în toată vremea şi în tot ceasul de moarte, căci nu ştiţi când va veni sfârşitul”. „Pocăiţi-vă şi credeţi în Evanghelie”.

Prin urmare, o viaţă creştinească, o căinţă permanentă, o credinţă vie şi deplină în Domnul Iisus Hristos şi o desăvârşită dragoste către aproapele, ne va procura o moarte dulce şi paşnică. Această pregătire se cere şi se poate face şi de bogaţi şi de săraci, şi de bătrâni şi de tineri şi de oricare creştin doritor de

mântuire. Nu numai cei săraci ca Lazăr se fac vrednici de un sfârşit, ci şi cei bogaţi, dacă vor fi săraci cu duhul, plini de credinţă, de dragoste şi de faptele milei creştine.

Că de vor lipsi acestea, nu numai cei bogaţi, ca cel din Evanghelie vor merge în iad, murind de moarte cumplită; ci şi cei săraci vor pătimi la fel, dacă nu-şi vor purta crucea cu răbdare şi cu mulţămire. De altfel, moartea duce teamă şi frică pentru toţi. Toţi sfinţii se pregăteau cu multă îngrijire pentru a fi gata cu sufletul, în ceasul cel înfricoşat al morţii. Totuşi între moartea dreptului şi a păcătosului este o mare deosebire. Mântuitorul vorbind de moarte, în învăţăturile Sale, a spus că: „Moartea păcătosului cumplită este, în timp ce a dreptului este dulce, paşnică şi frumoasă. „Nebune! întru această noapte ţi se va cere sufletul tău” (Luc. 12, 20).

Pentru Lazăr însă a spus că va fi dus de îngeri în sânul lui Avraam (Luc. 16, 22). Sfinţii Părinţi ne încredinţează că la cea de pe urmă clipă de viaţă a omului, faptele lui sunt puse în cumpăna dreptăţii. Dacă partea dreaptă ridică pe cea stângă, sufletul este primit în rai. Dacă amândouă părţile cumpenei sunt egale, atunci fireşte mila lui Dumnezeu capătă biruinţa. Dacă cumpăna pleacă puţin spre stânga, mila lui Dumnezeu împlineşte lipsa. Iar când faptele rele pleacă cumpănă prea mult spre stânga, judecata cea dreaptă rosteşte hotărârea după greutatea păcatelor (Lecturi creştine. Cap. 26 p. 333).

MOARTEA PĂCĂTOSULUI

Păcătos se numeşte acel suflet, care calcă legea lui Dumnezeu şi dispreţuieşte poruncile lui.

Cel întâi chin al păcătosului este mustrarea cugetului său. După cum virtutea şi împlinirea faptelor bune mulţumeşte conştiinţa şi produce omului o bucurie cerească, tot asemenea şi păcatul face a se naşte în cuget frica răspunderii. Păcătosul în apropierea sfârşitului său se tulbură şi se înfricoşează cu groază mare, prevăzând chinurile sale care îl aşteaptă în veşnicie. Psalmistul ne spune că „Moartea păcătosului este cumplită” (Ps. 35, 20). Chinurile sufletului încep chiar în momentul ieşirii sale din trup, când este primit de duhurile răului, cărora le-a servit în această viaţă şi cu care împreună cu ceilalţi păcătoşi va trebui chiar din acel moment să se muncească în veşnicie. Sfântul Macarie Alexandreanul ne spune: „Când sufletul păcătosului părăseşte trupul său, o mare turburare se face. O armată de diavoli şi de puteri întunecoase îl înconjoară şi-l duc în temniţele lor. Nu trebuie să ne mirăm de aceasta; dacă omul încă în viaţă pe pământ, le-a dat ascultare şi s-a făcut robul lor, apoi acel suflet, cu atât cade mai mult în puterea lor, când părăseşte această lume”.

Despărţirea de această viaţă, întristează mult pe păcătos. El îşi vede viaţa neîngrijită, cu fructele ei amare. Ce căinţă va cuprinde inima acelui creştin care în viaţa aceasta nici nu s-a gândit la mântuirea lui? Pe patul morţii păcătosul nepocăit, pe lângă durerea corpului, el suferă mai mult de întristarea şi mâhnirea sufletului. Moartea îl înspăimântează, nu pentru că pleacă din această viaţă, ci pentru că el va trebui în grabă să meargă înaintea judecăţii lui Dumnezeu. Pentru că acest suflet nu s-a îngrijit şi nici n-a slujit lui Dumnezeu în această viaţă, la moarte nu are nici un fel de mângâiere, deoarece presimte pedeapsa ce îl aşteaptă în curând.

În ceasul morţii nu-i mai face bucurie nici averile, nici măririle şi nici desfătarea vieţii. Satana îi arată de faţă toate păcatele făcute. Acela l-a îndemnat spre faptele rele, şi spre păcate, tot acela îl chinuieşte şi-i arată pedepsele care-i urmează, înfricoşându-l nespus de mult. Veşnica pierzare, blestemul, deznădejdea, chipurile grozave ale duhurilor rele, iată ce este de faţă înaintea păcătosului. Deznădejduit, el caută şi priveşte în jurul lui, dar nu vede decât grozăvii. Vede iadul deschis şi gata de a fi aruncat într-însul pentru veşnicie.

Nimic de bine, nimic de veselie, nu vede decât înfricoşate chipuri ale diavolilor a căror îndemnuri le-au ascultat. Îngerul păzitor precum şi darul lui Dumnezeu îl părăsesc depărtându-se. Nespus de înfricoşată este moartea acelora, care au primit lumea credinţei lui Hristos, au cunoscut poruncile Lui, dar nu s-au lăsat de păcatele lumii, amăgindu-se de plăcerile vieţii păcătoase.

"Căci păcătuind noi de bună voie, după ce am cunoscut adevărul, nu mai rămâne jertfă pentru păcate, ci o aşteptare înfricoşată a judecăţii şi iuţimea focului, care va să mănânce pe cei păcătoşi" (Evr. 10, 26-27).

"Căci cu neputinţă este celor ce s-au luminat şi au gustat Darul ceresc şi au fost părtaşi Duhului Sfânt; au auzit cuvântul lui Dumnezeu, dar s-au lăsat iarăşi de bună voie în păcate, cugetând că mai târziu iarăşi să se întoarcă prin pocăinţă. Unii ca aceştia a doua oară răstignesc loru-şi pe Fiul lui Dumnezeu, şi-l batjocoresc pe Dânsul" (Evr. 5, 4, 6).

Păcătoşii care nu voiesc să se pocăiască fiind robiţi de patimile lor, iubesc singuri moartea şi pierzarea fără să se înspăimânte, că acelea mai târziu îi va chinui în veşnicie; „Înfricoşat lucru este a cădea în mâinile Dumnezeului celui viu" (Evr. 10, 31). Cu toate acestea ei nu devin mai buni şi nu se hotărăsc la viaţă creştină, şi nu se depărtează de dulceaţa păcatelor. De aceea rămân robiţi de ele până la moarte, când încep să vadă rezultatul vieţii lor trăite în păcate. Cu inima zdrobită de durere, şi cu lacrimi de foc ei vor zice: „Rătăcit-am de la calea adevărului şi lumina dreptăţii nu ne va mai străluci nouă. Umplutu-ne-am de cărările fără de legii şi ale pierzării şi am umblat pe cărări păcătoase, iar calea Domnului nu am păzit. Ce ne-a folosit nouă trufia şi

avuţia cu fală ce ne-au adus nouă? Toate acestea ca umbra au trecut. Aşa şi noi, după ce ne-am născut, ne sfârşim şi nici un semn de faptă bună nu avem a arăta; ci întru răutatea noastră ne sfârşim" (Înţ. 5, 3-11). Dreptatea lui Dumnezeu îi pune de faţă păcatele, zicându-i: „Iată cele ce ai lucrat". „Iată cele bune ai luat în viaţa ta" (Luc. 15, 25). „Mustra-te-voi şi voi pune înaintea feţei tale păcatele tale" (Ps. 49, 22). „Noi după dreptate cele vrednice după păcatele noastre luăm". Păcătosul privind în dreapta şi în stânga, nu vede nici un ajutor, şi pentru aceasta plânge cu amar şi fără mângâiere: Va striga cu amar zicând: „ajută-mă soţia mea, ajută-mă avuţia mea, ajutaţi-mi fii mei" dar nimeni nu poate să-i ajute. Păcătosul urgisit de Dumnezeu, cade în ghiarele sălbaticilor diavoli, care îl vor chinui înfricoşat şi fără milă. Cu mare alai şi cu multa batjocură îl vor duce în temniţele lor „şi-l vor arunca în cuptorul cel cu foc, acolo îi va fi plânsul şi scrâşnirea dinţilor" (Mat. 13, 42).

MOARTEA DREPTULUI

Sufletul dreptului după ce s-a despărţit de corp, este primit de îngerii, care îl conduc cu mare bucurie în locuinţele cereşti, pline de lumină şi de fericire. Aceasta se cuvine şi pe dreptate se face, întrucât sufletele drepţilor încă fiind în această viaţă se găsesc adesea împreună cu îngerii.

Drepţii şi pusnicii, au mare bucurie în timpul morţii, având de faţă privigherile, postul, rugăciunile cele de zi şi de noapte, împodobite cu mărgăritarele lacrimilor.

Aceste suflete astfel pregătite, sunt o mare bucurie de a fi chemate să iasă din acest trup ostenitor şi să reintre în repaosul lor cel veşnic. Ele simt că clipa plecării lor este aproape.

În acest caz el are o singură dorinţă, doreşte să se mute şi să fie împreună cu Hristos, (Filip. 1, 23). Acum el se roagă cu toată evlavia şi cu mai multă căldură ca în orice timp al vieţii sale, şi zice împreună cu prorocul: „Pe calea poruncilor tale, Doamne, am alergat. Să vină acum peste mine mila ta Doamne şi mântuirea Ta după cuvântul Tău" (Ps. 118). El aşteaptă cu credinţa deplină pe Domnul său, care a zis: „Cel ce ascultă cuvintele Mele şi crede Celui ce M-a trimis, are viaţă veşnică şi la judecată nu va veni, ci se va muta din moarte în viaţă (In 5, 24). Încredinţându-se în aceste cuvinte ale Domnului, el meditează şi se adânceşte în cugetarea la frumuseţile vieţii viitoare, împreună cu Iisus Hristos. Căci El ne-a spus: - „Eu mă duc să vă pregătesc vouă loc, ca acolo unde sunt Eu şi voi să fiţi" (Luc. 14, 3).

Acolo Dumnezeu va locui cu ei şi El va fi Dumnezeu lor. Şi va şterge Dumnezeu orice lacrimă de la ochii lor şi moarte nu va mai fi acolo, nici plângere, nici strigare, nici durere.

TRECEREA SUFLETULUI ÎN VIAŢA ETERNĂ.

Sfântul Macarie Alexandreanul, ne spune în descoperirile îngereşti, ce le-a avut despre starea sufletelor repausaţilor în timpul celor patruzeci de zile după moarte: „Când s-au îndeplinit legile morţii, sufletul despărţit de corpul său, locuieşte încă două zile pe pământ în acest timp el merge împreuna cu îngerii, pe la locurile unde avea obiceiul a face binele.

El se duce la casa unde s-a despărţit de corpul său şi rămâne câte puţin chiar şi lângă sicriul în care zace corpul său. Apoi după urmarea Mântuitorului, care a înviat a treia zi după moarte, tot sufletul trebuie să se urce la ceruri pentru a se închina Făcătorului său. Pentru aceasta Sfânta Biserică a rânduit de a se face pomeniri şi rugăciuni pentru repausaţi în ziua treia. Aceste pomeniri se fac printr-un parastas pentru iertarea repausaţilor, şi pentru ca Dumnezeu să privească cu bunăvoinţă spre acest suflet şi să-i treacă cu vederea păcatele ce a făcut în această viaţă.

A treia zi corpul este înmormântat, în timp ce sufletul trebuie să se urce la ceruri. „Ţărâna se va întoarce pe pământ precum a fost şi duhul se va întoarce la Dumnezeu, le Cel ce la dat pe el.” (Eccl. 12.74).

Atunci să ne întoarcem gândul şi inima către Dumnezeu rugându-L de a primi de partea aleşilor Săi, pe acest suflet, făcându-l părtaş bunătăţilor Sale celor veşnice.

Distanţa dintre cer şi pământ este plină de îngeri căzuţi; adică cu aceia care au cutezat să fie de partea lui Lucifer, care împotrivindu-se măririi lui Dumnezeu, a gândit, „Sui-mă-voi deasupra norilor şi voi fi asemenea Celui Preaînalt” (Is. 14, 14-15).Îndată după această semeaţă cugetare, Dumnezeu l-a aruncat din slavă în văzduh, dimpreună cu toţi cei ce au cugetat la fel cu dânsul.

De atunci şi până astăzi, lucrarea acestor demoni este ca să împiedice pe om de la mântuirea sa, şi să facă din el un instrument al răutăţilor lor. Ei lucrează în permanenţă şi sub toate formele, în contra celor duhovniceşti, împiedicând pe creştini de la împlinirea tuturor faptelor bune şi mântuitoare de suflet. Ei se luptă zi şi noapte pentru a face pe creştini să ia parte la căderea lor inspirându-le tot felul de îndemnuri spre păcate şi nelegiuiri.

“Ca un leu răcnind, umblă căutând pe cine să înghită” (I Petr. 5; 8).

Îngerii căzuţi fiind izgoniţi din locuinţa lor cerească, au fost răspândiţi în văzduh, împreună cu Lucifer, căpetenia lor, domnul puterilor si a întunericului.

Îndată după căderea primilor oameni şi izgonirea lor. din raiul desfătărilor, îngerii căzuţi se puseră în calea raiului pentru a împiedica neamul

omenesc de a intra în el. Porţile cerului se închiseseră în faţa lui Adam, şi demonii nu lăsau să mai intre în rai nici un suflet de pe tot pământul.

Cel dintâi care a străbătut trecerea neumblată a raiului, a fost Domnul Iisus Hristos, biruitorul morţii, care a sfărâmat porţile iadului, eliberând pe toţi cei care au fost morţi în credinţă. El a scos din iad pe toţi drepţii Vechiului Testament şi a făcut cale liberă de mântuire pentru toţi care vor să se mântuiască.

După Hristos, toţi sfinţii trec cu lesnire şi fără împiedicare aceasta cale a cerului. Chiar daca duhurile rele se silesc de a-i opri, dar virtuţile le acoperă păcatele lor. Aceste duhuri vor avea mai multa stăpânire asupra sufletului omenesc, când s-a despărţit de corp şi voieşte să se întoarcă iar spre Dumnezeu. Ele capătă stăpânire asupra sufletului pe măsură ce creştinul în această viaţă a cunoscut legile şi poruncile lui Dumnezeu; a cunoscut adevărata cale, dar de bună voie s-a lăsat a fi rob păcatelor, neângrijindu-se de datoriile sale sufleteşti. La trecerea sufletului din viaţa pământească la cealaltă cerească, demonii arată fiecărui suflet aparte, faptele întregii sale vieţi pământeşti aşa cum a fost, plină de păcate şi pe care sufletul cu multă durere vede că sunt cu adevărat ale sale. Astfel sufletul recunoaşte înaintea lui Dumnezeu toate păcatele de care este pârât de diavoli, iar judecata lui Dumnezeu hotărăşte pedeapsa acelui suflet. Totuşi este de trebuinţă ca toate aceste păcate să fie cumpănite şi judecate după împrejurările şi felul în care au fost făcute.

Sunt mulţi creştini până la atât căzuţi şi întunecaţi de puterea păcatului, întrucât nici nu cunosc adevărata lor chemare despre răspunderea şi îndatoririle lor faţă de Dumnezeu şi nici nu ştiu lămurit despre darea de seamă ce vor avea şi cum că „pentru tot cuvântul deşert vor da seama de el în ziua judecăţii” (Rm. 2, 6).

Îndată după moarte, când sufletul se dezbracă de această ţărână şi trece în lumea cerească devine pe deplin conştient de viaţa sa pământească cu faptele lui bune sau rele.

Sufletul fiecărui creştin recunoaşte ce fel de răsplătire i se cuvine şi ca bunul Dumnezeu nu voieşte moartea păcătosului, dar omul este cel ce şi-a ales, fericirea sau pedeapsa prin faptele sale. Demonii fiind atunci stăpânii răului şi a păcatelor, îi înfăţişează sufletului toate păcatele, amintind şi împrejurările prin care s-au făcut.

Demonii îi reprezintă viaţa sa plină de păcate. Sufletul recunoaşte înaintea lui Dumnezeu toate păcatele de care este pârât de diavoli, şi judecata lui Dumnezeu hotărăşte pedeapsa acelui suflet, potrivit după faptele lui.

Această judecată şi hotărâre este în parte, spre deosebire de pedeapsa sau fericirea deplină şi veşnică care va urma după judecata cea din urmă şi înfricoşată.

Pe pământ, omul chiar după diferite căderi în păcate, poate cu ajutorul harului Dumnezeiesc să ajungă a-şi dobândi iertare. În timp ce dincolo de mormânt, grija de a descoperi păcatele oamenilor şi a le vădi, o au diavolii.

Aceşti diavoli, fiind stăpânii răului pe pământ, atunci se silesc să-i înfăţişeze sufletului toate faptele lui cele rele, amintindu-i până şi ziua şi împrejurările în care le-a făcut, cu toate amănuntele lor.

Sufletul va recunoaşte greşelile sale şi prin această recunoaştere va primi pedeapsa cuvenită de la Dumnezeu. Astfel judecata lui Dumnezeu nu este decât o hotărâre a osândirii pe care sufletul şi-o recunoaşte singur asupra sa.

Numai păcatele mărturisite şi urmate de căinţă sunt iertate.

Toate celelalte sunt de faţă, însoţind sufletul, care este acuzat de duhurile rele. Acelea pârăsc şi vădesc tot sufletul de toate păcatele lui.

Tot spaţiul ce desparte pământul de cer, este împărţit în douăzeci de părţi, sau vămi. Sufletele trecând pe acolo sunt oprite şi cercetate cu de-amănuntul despre toate păcatele lor, de către diavoli. Fiecare din vămi corespunde cu un oarecare grup de păcate.

Duhurile răului vădesc pe suflet nu numai de păcatele de care este vinovat, ci încă şi de altele ce el n-a făcut. Totuşi din cele cu adevărat făcute nimic nu scapă necercetat. Şi nu numai de faptele rele, dar şi de tot gândul cel rău şi de toate cuvintele cele deşarte, creştinul va da seamă de ele în ziua judecăţii.

“Mustra-te-voi, şi voi pune înaintea feţii tale, păcatele tale” (Ps. 49, 22).

Ştiinţa omenească a reuşit ca printr-o născocire numită... „telegrafie fără fir” să transmită şi să asculte graiul omenesc până peste ţări îndepărtate. Prin ajutorul altei născociri numită... „Microfon” înregistrează toate cuvintele exact aşa după cum persoana le vorbeşte şi pe acelea le înregistrează pe placă şi le transformă în cuvinte vorbite oriunde şi oricând voieşte cu o altă maşină ce se numeşte „Telefotografie” cel care vorbeşte cu o altă persoană din altă ţară, poate să o şi vadă cum ar fi de faţă, iar cuvintele i le aude ca şi cum ar fi lângă dânsul. Aşa dar dacă omul, fiinţă şi făptură a lui Dumnezeu, a reuşit să găsească modalitatea acestor lucruri care par suprafireşti, apoi cât mai uşor este lui Dumnezeu, cel ce a zidit pe însăşi omul, ca să poată şi să ceară solitatea fiecăruia din noi, pentru toate faptele, de toate cuvintele, şi până şi gândurile noastre, pentru cele bune primind plată, iar pentru cele rele pedeapsă. Iată cum dar este cu putinţă şi trebuie să credem cuvintele

Domnului care ne zice: „Că fiecare va da seama de toate cuvintele şi de faptele şi de gândurile sale în ziua judecăţii” (Mat. 16, 27).

ÎMPREJURĂRILE DEPĂRŢIRII SUFLETULUI DE CORP

“Oamenilor le este rânduit ca odată să moară şi după aceia să fie judecaţi” (Evr. 9, 27).

Sufletul, după despărţirea sa de trup, este dus înaintea lui Dumnezeu pentru a-şi da socoteală de faptele sale. Această judecată spre deosebire de cea a toata lumea, este pentru un singur suflet aparte. Ea nu are ca scop a rândui sufletului pentru veşnicie, ci numai până la învierea cea de obşte. Din pilda Mântuitorului despre bogatul şi Lazăr, se înţelege că îndată după moarte, soarta sufletului este rânduită potrivit cu faptele sale din viaţa pământească. După învăţătura Sfintei Biserici ştim că sufletele înainte de judecata lor, sunt cercetate la aşa numitele vămi, unde se află duhurile rele. Ele opresc sufletele şi dau pe faţă toate păcatele ce au săvârşit în viaţa aceasta pământească.

Pentru ca să avem o idee despre felul şi împrejurările prin care trece sufletul omenesc în timpul despărţirii sale de corp, am găsit că e foarte frumoasă, binevenită şi în destul de clară, această minunată descriere a Sfintei Teodorei, pe care a spus-o în vedenie Sfântului Grigorie, ucenicul Sfântului Vasile cel Nou, şi pe care Sfânta Biserica îl prăznuieşte la 26 Martie. În acel timp Sfânta Teodora, învrednicindu-se a primit rânduiala monahicească, a slujit o mare parte din viaţa sa Sfântului Vasile. Fiindcă slujea cu credinţă, cu osârdie şi nerăutate, ea era de mulţi respectată. Venindu-i vremea, s-a dus către Domnul să-şi ia plata pentru ostenelile ei. Mulţi din cei care aveau dragoste duhovnicească către Cuviosul Vasile erau mâhniţi pentru moartea Sf. Teodora. Sfântul bătrân, o avea mijlocitoare fiindcă cu multă bunătate, cu pricepere şi cu bună voinţă introducerea către Sfântul Vasile pe bunii creştini, care veneau la el pentru poveţe duhovniceşti şi pentru binecuvântare.

Pe toţi aceştia ea îi primea cu smerenie şi cu blândeţe, căci era înţeleptă, iubitoare de Hristos, şi cunoştea deplin poruncile Domnului. Printre cei care erau mâhniţi pentru mutarea ei către Domnul, era şi un creştin anume Grigore, care petrecuse întreaga sa viaţă întru feciorie şi fapte bune slujind bisericii Sfântului Ştefan cu osârdie şi cu dragoste. Aceasta a avut în viaţa lui mult ajutor cu rugăciunile Sfântului Vasile, şi cunoscându-i viaţa cea sfântă, a venit ca să-i slujească lui, de care era iubit, ca cel mai de aproape fiu duhovnicesc.

Acest Grigore, după moartea Teodorei, dorea din suflet să se ştie despre soarta rânduită ei în împărăţia lui Dumnezeu şi pentru că slujiră sfântului cu atâta osârdie. Şi gândindu-se la acestea de multe ori, ruga pe

Sfântul Vasile ca să-i spună despre sufletul ei în viaţa viitoare, deoarece credea că Sfântului nu-i sunt tăinuite de Dumnezeu cele despre sufletul ei. Şi adesea fiind rugat Sf. Părinte, care nevrând să-l lase mâhnit pe duhovnicescul său fiu, s-a rugat Domnului, pentru ca în vrednicie, să-i descopere lui cele despre Teodora. În acea noapte odihnindu-se Grigore şi adormind, a văzut în vedenie pe fericita Teodora într-un locaş luminos, gătit de Dumnezeu pentru Cuviosul Vasile, care era strălucit cu slava cerească şi plin de negrăite bunătăţi. Iar cuvioasa Teodora era-acolo pentru rugăciunile Sfântului Vasile, fiindcă slujise lui cu osârdie destui ani, de aceea s-a vrednicit a vieţui în lăcaşul aceluia, în viaţa fericită pentru rugăciunile lui cele sfinte. Văzând-o Grigore, s-a bucurat şi cu nerăbdare a întrebat-o cum s-a despărţit de trup, cum au fost împrejurările morţii şi cum au străbătut printre vămile văzduhului. Iar ea a început a-i spune astfel: "Fiule Grigorie, de înfricoşat lucru ai întrebat, de care şi a pomeni îmi este spaimă; pentru că vedeam feţe pe care niciodată nu le-am mai văzut şi auzeam cuvinte, pe care nu le-am auzit niciodată. Şi ce voi zice? Cele cumplite şi grele, de care nu nădăjduiam, m-au întâmpinat atunci, pentru faptele mele. Dar cu rugăciunile şi cu ajutorul Cuviosului Vasile, celui de obşte părinte al nostru, toate mi-au fost uşoare. Cum îţi voi spune, o, fiule, durerea cea trupească, îngrozirea şi nevoia ce se face la cei ce mor? Pentru că, precum cineva care cade într-un foc mare şi arzând se face cenuşă, astfel şi durerea cea de moarte şi amarul ceas al despărţirii sfărâmă pe om. Căci, cu adevărat, cumplită este moartea celor păcătoşi asemenea mie, căci şi eu am fost făcătoare de păcate, iar pentru cei drepţi nu ştiu cum este.

Deci, când m-am apropiat de sfârşitul vieţii mele şi a sosit ceasul despărţirii de trup, am văzut mulţime de arapi stând împrejurul patului meu, ale căror feţe erau ca funinginea şi ca smoala de negre, iar ochii precum cărbunii de foc, a căror vedere era atât de grozavă, ca şi gheena focului. Aceia au început a face gâlceavă şi tulburare, unii răgind ca dobitoacele şi ca fiarele, alţii lătrând ca şi câinii, alţii urlând ca lupii, alţii guiţând ca porcii şi toţi căutând asupra mea, se iuţeau, mă îngrozeau, se repezeau scrâşnind cu dinţii şi vrând ca îndată să mă înghită; şi pregăteau nişte hârtii, ca şi cum aşteptau să vină vreun judecător acolo, şi îşi desfăceau toate cărţile în care erau scrise toate faptele mele cele rele. Atunci, săracul meu suflet a fost în frică şi în cutremur mare. Şi nu-mi era destulă amărăciunea morţii, ci şi acea înfricoşată vedere a arapilor celor groaznici mi-a fost ca o altă moarte mai cumplită.

Deci, îmi întorceam ochii mei încoace şi încolo, ca să nu văd înfricoşatele lor feţe, nici să le aud glasul lor, dar nu puteam să scap de dânşii, pentru că pretutindeni fără număr îi vedeam pe ei înarmându-se şi nu era cine să-mi ajute. Într-o primejdie ca aceasta, slăbind până în sfârşit, am văzut doi

îngeri purtători de lumină ai lui Dumnezeu venind la mine în chip de tineri frumoşi, a căror frumuseţe nu este cu putinţă a spune. Feţele lor erau prealuminoase, ochii privind cu dragoste, părul capului lor era ca zăpada de alb, având strălucire în chipul aurului, hainele lor ca fulgerul, încinşi cu brâie de aur cruciş.

Aceia, apropiindu-se de patul meu, au stat de-a dreapta mea, vorbind încetişor unul cu altul. Iar eu, văzându-i pe dânşii, m-am bucurat cu inima şi cu ochii veseli priveam spre ei. Iar negrii aceia arapi, văzându-i pe aceştia, s-au cutremurat şi s-au mai depărtat. Şi un tânăr purtător de lumină a zis cu mânie către întunecaţii aceia, grăind: "O, neruşinaţilor, blestemaţilor, întunecaţilor, răilor vrăjmaşi ai neamului omenesc, pentru ce totdeauna apucaţi mai înainte a veni la cei ce mor şi, făcând gâlceavă, îngroziţi şi tulburaţi pe tot sufletul ce se desparte de trup? Ci nu vă prea bucuraţi, pentru că aici nu veţi afla nimic; căci milostivirea lui Dumnezeu este cu dânsa şi nu veţi avea parte de sufletul acesta".

Acestea grăind îngerul, îndată s-au întărâtat arapii, făcând mare chiot şi gâlceavă şi au început a arăta lucrurile mele cele rele făcute din tinereţe şi ziceau: "Nimic întru dânsa nu avem? Dar aceste păcate ale cui sînt? Au nu singură ea a făcut acestea?" Aşa gâlcevind, aşteptau moartea. Şi iată a venit moartea ca un leu răcnind, cu chipul foarte înfricoşat, asemănarea ei ca şi cum i-ar fi fost omenească, iar trup neavând nicidecum, numai din oase omeneşti fiind alcătuită. Şi purta felurite unelte de muncire, săbii, săgeţi, suliţe, bărzi, coase, seceri, ţepuşe, pile, topoare, tesle, undiţe şi alte unelte neştiute.

Pe acelea văzându-le smeritul meu suflet, s-a cutremurat de frică. Şi au zis sfinţii îngeri către moarte: "De ce zăboveşti? Dezleagă sufletul acesta din legăturile trupeşti! Degrabă să-l dezlegi, pentru că nu are multă greutate de păcate!" Şi îndată apropiindu-se aceea de mine, a luat un fier mic şi a început a-mi tăia mai întâi picioarele mele, după aceea mâinile, apoi cu celelalte unelte pe toate celelalte mădulare ale mele le slăbea, încheieturile din alcătuiri desfăcându-le. Şi nu aveam nici mâini, nici picioare, ci tot trupul meu amorţind, nu mă puteam mişca mai mult. După aceea, a luat tesla şi mi-a tăiat capul. Şi n-am putut să-mi mai mişc capul, iar după toate acestea a făcut într-un pahar oarecare amestecare şi, la buzele mele lipindu-l, cu sila m-a adăpat. Şi atât era de amară băutura aceea, încât, neputând suferi, sufletul meu s-a scuturat şi a sărit din trup, smulgându-se cu sila. Şi îndată îngerii purtători de lumină l-au luat pe mâinile lor, iar eu, căutând înapoi, am văzut trupul meu zăcând fără de suflet, nesimţitor şi nemişcat. Căci precum cineva se dezbracă de haina sa şi, aruncând-o, stă căutând spre dânsa, aşa şi eu mă uitam spre trupul meu, de care ca de o haină mă dezbrăcasem şi mă minunam foarte.

Ţinându-mă sfinţii îngeri, m-au înconjurat diavolii cei ce erau în chip de arapi, strigând: "Mulţime de păcate are sufletul acesta. Deci, să ne răspundă nouă!" Şi arătau păcatele mele. Iar sfinţii îngeri au început a căuta faptele mele cele bune şi aflau, cu darul Domnului, câte cu ajutorul Lui se făcuseră.

Deci au adunat toate acele fapte bune ce le făcusem cândva: dacă am dat cândva milostenie la săraci sau am hrănit pe flămând, am adăpat pe cel însetat, am îmbrăcat pe cel gol, pe străin l-am adus în casă şi l-am odihnit, sfinţilor am slujit, de am cercetat pe bolnavi şi pe cei din temniţă i-am ajutat, de am mers cândva cu osârdie la biserică şi m-am rugat cu umilinţă şi cu lacrimi, cântarea şi citirea bisericească am ascultat-o cu luare-aminte, am adus tămâie şi lumânări, ori altă oarecare aducere, am turnat untdelemn în candele, spre luminarea sfintelor icoane, şi le-am sărutat cu bună cucernicie; de am postit şi m-am înfrânat miercurea şi vinerea şi toate sfintele posturi, de am făcut închinăciuni şi privegheri de noapte, de am suspinat cândva din inimă către Dumnezeu şi am plâns pentru păcatele mele; de am mărturisit lui Dumnezeu înaintea duhovnicescului părinte păcatele mele cu durere din inimă pentru dânsele şi dacă mi-am făcut canon pentru dânsele, de am făcut ceva bine aproapelui şi de nu m-am mâniat asupra celui ce-mi vrăjmăşuia mie, de am răbdat vreo mustrare şi ocară şi n-am pomenit răul şi de am răsplătit bine pentru rău. De m-am smerit, de am suspinat pentru primejdie străină şi mi-a fost milă de cei ce pătimeau, dacă pe cel ce plângea l-am mângâiat şi am dat cuiva mână de ajutor, de am dat îndemnare de ajutor cuiva spre faptă bună, ori de la lucru rău am întors pe cineva, sau de mi-am întors ochii de la deşertăciuni şi mi-am oprit limba de la jurăminte, minciuni, clevetiri, ori de la vorbă deşartă.

Şi pe toate cele mai mici fapte bune ale mele le adunau una după alta şi le pregăteau să le pună în cumpănă, împotriva lucrurilor mele celor rele. Arapii, văzând aceea, scrâşneau din dinţi asupra mea, pentru că voiau să mă apuce din mâinile îngerilor şi să mă arunce în fundul iadului.

Într-acea vreme s-a arătat acolo fără de veste Cuviosul Părintele nostru Vasile şi a grăit către îngeri: "Stăpânii mei, acest suflet mult mi-a slujit, îngăduind bătrâneţile mele, şi m-am rugat lui Dumnezeu pentru dânsul şi mi l-a dăruit". Zicând aceasta, a scos din sânul său o pungă plină de galbeni - care sînt rugăciunile Bisericii şi ale sfinţilor pentru cei ce mor creştineşte - şi a dat-o la sfinţii îngeri, zicând: "Când veţi trece vămile din văzduh şi vor începe duhurile cele viclene a strâmtora sufletul acesta, să-l răscumpăraţi cu acestea, din datoriile lui; pentru că eu sînt bogat, cu darul lui Dumnezeu, adunând comoară mare, din sudorile şi ostenelile mele şi dăruiesc punguşoara aceasta sufletului ce mi-a slujit". Zicând acestea, s-a dus.

Văzând acestea vicleniidiavoli, au rămas în nepricepere; apoi, ridicând glasuri de plângere, se făcură nevăzuţi. Şi a venit iarăşi plăcutul lui Dumnezeu, Vasile, aducând cu sine vase multe cu unt-de-lemn curat şi cu mir de mult preţ, pe care, deschizându-le unul câte unul, le-a turnat pe toate peste mine şi m-am umplut de bună mireasmă duhovnicească şi am cunoscut că m-am schimbat şi m-am făcut foarte luminoasă. Apoi, cuviosul a zis iarăşi către sfinţii îngeri: "Stăpânii mei, după ce veţi săvârşi toate cele ce se cuvin sufletului acestuia, să-l duceţi în casa gătită mie de Domnul, ca să petreacă acolo". Zicând acestea, s-a făcut nevăzut; iar sfinţii îngeri m-au luat şi m-au dus prin văzduh, spre răsărit.

CERCETAREA FAPTELOR LA ÎNFRICOŞATELE VĂMIALE VĂZDUHULUI

Vama 1-a - a vorbirii în deşert

Mergând noi de pe pământ la înălţimea cerului, ne-au întâmpinat la început duhurile văzduhului de la întâia vamă, la care se întreabă păcatele şi cuvintele omeneşti cele deşarte, nebune şi fără de rânduială, şi îndată am stat acolo. Apoi ne-a scos multe cărţi, în care erau scrise toate cuvintele vorbite din tinereţile mele. De am vorbit vreodată ceva fără treabă şi fără socoteală, iar mai ales de am grăit cuvinte de ruşine sau am făcut deşertăciuni şi râs în tinereţile mele, precum este obiceiul tinerilor. Am văzut acolo scrise toate cuvintele mele cele nebuneşti, vorbele necurate, cântecele lumeşti fără de ruşine, strigările fără de rânduială, râsurile şi hohotele şi mă mustrau cu aceasta, că îmi arătau vremile, locurile, persoanele, când, unde şi cu cine m-am îndeletnicit la vorbe deşarte şi am mâniat pe Dumnezeu prin cuvintele mele, nesocotind că este păcat, nici nu m-am mărturisit la părintele meu duhovnicesc, nici nu m-am pocăit.

Văzând acestea, am tăcut ca o mută, neavând ce răspunde duhurilor viclene, pentru că mă biruiau cu adevărat şi mă miram în mine cum nu s-a uitat de dânşii acel lucru care era trecut de atâta mulţime de ani, pe care eu demult îl uitasem şi după aceea nici în minte nu l-am cugetat vreodată; iar ei mi le puneau înainte, ca şi cum astăzi le-aş fi grăit, întrebându-mă despre toate cu de-amănuntul şi-mi aduceam aminte de toate, că aşa au fost. Apoi, tăcând şi ruşinându-mă, tremuram de frică, iar sfinţii îngeri care mă duceau, împotriva acelor păcate ale mele, au pus unele din faptele cele bune pe care le făcusem mai pe urmă şi, neajungând acelea, au împlinit din darurile

Cuviosului Părintelui meu Vasile şi m-au răscumpărat. Iar de acolo am mers mai departe.

Vama a 2-a - a minciunii

Ne-am apropiat de altă vamă, ce se chema a minciunii, la care se întreba de tot cuvântul mincinos; iar mai ales, de călcarea jurământului, de chemările numelui Domnului în deşert, de mărturia mincinoasă, de neîmplinirea făgăduinţelor făcute către Dumnezeu, de mărturisirea păcatelor ce se face neadevărată şi de altele asemenea ca acelea mincinoase. Iar duhurile vămii aceleia erau iuţi şi sălbatice, tare mustrau şi întrebau; când ne-am oprit, îndată au început a ispiti cu de-amănuntul şi am fost vădită pentru două lucruri mici, că mi s-a întâmplat a minţi, nesocotind aceea ca păcat, şi că de multe ori, de ruşine, nu mă mărturiseam cu adevărat înaintea părintelui meu cel duhovnicesc. Iar călcări de jurăminte şi mărturii mincinoase şi altele asemenea ca acelea, n-au aflat în mine, cu darul lui Hristos. Însă, pentru minciunile care se aflaseră la mine, dănţuiau şi voiau să mă răpească din mâinile celor ce mă duceau; dar sfinţii îngeri, punând împotriva acelor păcate unele din faptele mele cele bune şi mai multe din darurile părintelui meu, m-au răscumpărat şi am mers mai sus fără primejdie.

Vama a 3-a - a osândirii, clevetirii şi judecăţii aproapelui

După aceea am ajuns la altă vamă, care se cheamă a osândirii şi a clevetirii. După ce ne-am oprit acolo, am văzut cît de greu păcat este a osândi pe aproapele şi cît de mare rău este a cleveti pe cineva, a osândi, a defăima, a huli, a batjocori şi a râde de păcatul străin, iar pe ale tale a nu le vedea. Pentru că pe unii ca aceştia cumpliţii întrebători îi cercetau ca pe nişte antihrişti, care au răpit mai înainte cinstea lui Hristos şi s-au făcut judecători şi pierzători celor de aproape ai lor, fiind singuri vrednici de mii de osândiri. Dar în mine, prin darul lui Hristos n-au aflat mult acolo, pentru că mă păzeam cu dinadinsul în toate zilele vieţii mele să nu osândesc pe nimeni, nici să clevetesc, nici să râd de cineva, nici să hulesc pe cineva; însă, uneori, din întâmplare auzind pe alţii osândind, sau clevetind, sau râzând de cineva, mă plecam spre dânşii puţin cu mintea, sau din nepază adăugam la acelea câte o vorbă; dar îndată mă întorceam, căindu-mă în sine, şi aceea mi s-a pus în osândire ca clevetire, de întrebătorii aceia. Deci şi de acolo răscumpărându-mă sfinţii îngeri cu darul Cuviosului Vasile, au mers împreună cu mine mai sus.

Vama a 4-a - a lăcomiei şi beţiei

Am trecut la altă vamă, care se numeşte lăcomia pântecelui. Şi îndată au alergat asupra noastră acele duhuri necurate, bucurându-se ca de o dobândă aflată de ei. Şi am văzut chipurile duhurilor foarte necurate, care închipuiau prin sine pe iubitorii de desfătări şi pe nesăţioşii cu pântecele şi pe urâţii beţivi, dintre care unii se arătau că poartă vase şi căldări cu mâncăruri, iar alţii, pahare şi ulcioare cu băuturi; dar se vedea hrana şi băutura aceea gunoi necurat şi întinare. Deci se arătau diavolii a fi ca nişte îmbuibaţi şi beţi, ca cei ce cântă din cimpoi şi din toate instrumentele, după asemănarea cârciumarilor şi a benchetuitorilor, bătându-şi joc de sufletele păcătoşilor celor duşi la vama lor. Aceia, ca şi câinii înconjurându-ne şi oprindu-ne, îndată mi-au adus înainte toate păcatele mele. Adică de am mâncat în taină vreodată, sau am mâncat peste măsură şi trebuinţă, sau de dimineaţă ca dobitocul am mâncat fără rugăciune şi fără semnul Crucii. Apoi, de câte ori am mâncat în sfintele posturi mai înainte de obişnuita pravilă bisericească, sau mai înainte de masă, sau din neînfrânare am gustat ceva, sau la masă peste măsură m-am săturat.

Asemenea şi beţiile mele toate mi le arăta, punându-mi înainte paharele şi vasele din care m-am îmbătat şi numărul paharelor băute, zicându-mi: "Atâtea pahare ai băut în cutare vreme, la cutare banchet şi nuntă cu acei oameni. Iar în altă vreme şi în alt loc, cu atâtea pahare te-ai îmbătat până la nesimţire şi iarăşi în alt loc şi vreme, atâtea sticle ai umplut de vin sau de altă băutură; şi atât de mult ai benchetuit cu muzică şi jocuri, plesnind, cântând şi sărind, încât abia ai fost adusă la casa ta, slăbită de beţia cea fără măsură". Apoi îmi arătau şi acele pahare cu care uneori în zile de post de dimineaţă am băut până la îmbătare şi nu le socoteam ca păcat, nici nu mă pocăiam şi pe alţii îi atrăgeam la mese şi beţii, sau în zile de praznic şi în Duminici, mai înainte de Sfânta Liturghie, am băut undeva un pahar. Pe toate acelea şi alte plăceri şi beţii ale mele mi le puneau înainte, îmi luau seama şi se bucurau, ca şi cum mă aveau în mâinile lor şi în fundul iadului vrând să mă ducă.

Iar eu tremuram, văzându-mă mustrată de toate acestea şi neavând ce să răspund împotrivă. Dar sfinţii îngeri, scoţând destule din darurile Cuviosului Vasile - adică rugăciunile sfinţilor şi slujbele Bisericii şi milostenia -, împotriva acelora au pus pentru mine răscumpărare. Iar diavolii, văzând răscumpărarea mea, au făcut tulburare, zicând: "Amar nouă! Am pierdut osteneala noastră! A pierit nădejdea noastră!" Şi aruncau în văzduh hârtiile pe care le aveau scrise asupra mea. Iar eu, văzând acestea, mă înveseleam şi ne-am dus de acolo fără primejdie.

Mergând, sfinţii îngeri vorbeau între ei, zicând: "Cu adevărat mare ajutor are sufletul acesta, de la plăcutul lui Dumnezeu, Vasile. Şi, dacă nu i-ar fi ajutat cu ostenelile şi rugăciunile lui, multă primejdie ar fi răbdat, trecând

aceste ispitiri din văzduh". Iar eu, luând îndrăzneală, am zis către sfinţii îngeri: "Stăpânii mei, mi se pare că nimeni nu ştie, din cei ce trăiesc pe pământ, ce se face aici şi ce îl aşteaptă pe sufletul cel păcătos după moarte".

Sfinţii îngeri mi-au răspuns: "Au doar nu mărturisesc pentru acestea dumnezeieştile Scripturi, care totdeauna se citesc în biserici şi se propovăduiesc de sfinţii slujitori ai lui Dumnezeu? Însă cei ce s-au împătimit spre pământeştile deşertăciuni, nu bagă în seamă de aceasta şi, socotind că îmbuibarea şi beţia din toate zilele le este desfătare, mâncând în toate zilele fără saţ, îmbătându-se fără frică de Dumnezeu, având pântecele în loc de Dumnezeu, nici nu gândesc la viaţa ce o să fie, nici nu-şi aduc aminte de scriptura care zice: "Amar vouă, celor ce vă săturaţi acum, căci veţi flămânzi, şi celor ce vă îmbătaţi, că veţi înseta". Pentru că ei socotesc că sînt basme cele din Sfânta Scriptură şi petrec fără grijă, cu dansuri benchetuind şi în toate zilele, ca şi bogatul cel din Evanghelie, veselindu-se luminat.

Însă câţi dintr-înşii sînt milostivi şi înduraţi şi fac bine săracilor şi scăpătaţilor şi ajută pe cei ce le trebuie ajutor, aceia cu lesnire câştigă de la Dumnezeu iertare de păcatele lor şi trec vămile fără supărare pentru milostenia lor. Pentru că Scriptura zice: Milostenia izbăveşte din moarte şi acoperă mulţime de păcate. Cei ce fac milostenie şi dreptate se vor îndestula de viaţă. Iar cei ce nu se sârguiesc să-şi cureţe păcatele cu milosteniile, acelora nu le este cu putinţă să scape de aceste întrebări; căci îi răpesc aceia pe care i-ai văzut, întunecaţi la chip, boierii vămilor şi, muncindu-i cumplit, îi pogoară în chinurile iadului şi-i ţin în legături până la înfricoşata judecată a lui Hristos. Deci, nu ţi-ar fi fost cu putinţă să treci acestea, de n-ai fi câştigat răscumpărarea din dăruirile Cuviosului Vasile.

Vama a 5-a - a lenevirii

Astfel vorbind, am ajuns la altă vamă, ce se cheamă a lenevirii, unde se cercetează toate zilele şi ceasurile cele petrecute în zadar şi se opresc cei ce mănâncă osteneli străine, iar ei nu vor să lucreze, precum şi cei care sînt plătiţi şi după datorie nu lucrează. Se mai cercetează acolo şi cei ce nu se îngrijesc de lauda lui Dumnezeu, se lenevesc în zile de praznic şi Duminicile să meargă în biserică la Utrenie, la dumnezeiasca Liturghie şi la celelalte slujbe ale lui Dumnezeu. Trândăvia şi neângrijirea se cercetează acolo şi fiecare mirean ori duhovnic cu de-amănuntul se întreabă de lenevire şi de nepurtarea de grijă pentru sufletul său. De aceea mulţi de acolo se duc în prăpastia iadului. Acolo şi eu fiind mult întrebată, nu mi-ar fi fost cu putinţă să mă eliberez de datoriile păcatului aceluia, de nu ar fi împlinit neajungerea mea dăruirea Cuviosului Vasile, prin care, răscumpărându-mă, m-am izbăvit cu darul lui Hristos.

Vama a 6-a - a furtului

Am mers apoi la vama furtului, la care, deşi ne-am împiedicat puţin, am trecut, nedând mult acolo, pentru că nu s-a găsit în mine furtişag, afară de care se făcuse în copilăria mea foarte puţin, din neînţelegere.

Vama a 7-a - a iubirii de argint

De acolo am mers la vama iubirii de argint şi a zgârceniei. Însă şi pe aceea îndată am trecut-o, pentru că, acoperindu-mă Domnul în viaţa mea, nu m-am îngrijit de multă avere, nici n-am fost iubitoare de argint. Cu cele pe care mi le trimitea Domnul, mă îndestulam. Nici nu eram avară, ci, din cele ce aveam, împărţeam cu osârdie la cei ce aveau trebuinţă.

Vama a 8-a - a cametei

Mergând mai sus am găsit vama care se cheamă camătă, unde se cercetează cei ce îşi dau argintul lor cu camătă şi fac dobândă necurată, precum şi lacomii şi cei ce ţin lucrul cel străin, ca al lor. Acolo întrebătorii cu ispitire cercetând cele despre mine şi negăsind nimic, scrâşneau asupra mea cu dinţii, iar noi ne-am dus mai sus, mulţumind lui Dumnezeu.

Vama a 9-a - a nedreptăţii

Am ajuns la vama nedreptăţii, la care se cercetează toţi judecătorii cei nedrepţi care judecă pe plată şi dau dreptate celor vinovaţi, iar pe cei nevinovaţi îi osândesc. Acolo se cercetează şi oprirea de plata lucrătorilor pământului şi cei ce vând cu lipsă şi fac cumpene nedrepte la neguţătorie, ca şi orice lucru făcut cu nedreptate se cercetează acolo. Iar noi, cu darul lui Hristos, am trecut şi pe acea vamă fără primejdie, dând ceva.

Vama a 10-a - a zavistiei

Asemenea şi vama ce era după dânsa, care se numeşte a zavistiei, am trecut-o nedând nimic, pentru că pe nimeni niciodată n-am zavistuit. Şi măcar că întrebau acolo despre ura de fraţi, neiubirea de aproapele, răutatea, însă, cu îndurările lui Hristos, întru toate cercetările acelea m-au găsit nevinovată, fără numai mânia diavolilor celor ce scrâşneau asupra mea am văzut-o şi nu m-am temut de dânşii, ci ne-am dus mai sus, bucurându-ne.

Vama a 11-a - a mândriei

În asemenea chip am trecut şi vama mândriei, unde, cu mândrie, duhurile rele cercetează sufletele pentru slavă deşartă, pentru îngâmfare şi trufie. Acolo se cercetează cu dinadinsul dacă cineva n-a dat datornica cinste părinţilor, tatălui şi mamei, asemenea preoţilor şi celor mai bătrâni şi celor mai mari rânduiţi de Dumnezeu şi puşi întru stăpânire, şi de câte ori nu i-au ascultat pe dânşii şi celelalte lucruri de mândrie şi cuvinte în deşert. Această vamă noi trecând-o, foarte puţin am spus ceva şi m-am liberat.

Vama a 12-a - a mâniei şi iuţimii

Apoi am ajuns la altă vamă, ce se numeşte a mâniei şi iuţimii; dar acolo, deşi erau sălbatici întrebătorii văzduhului, de la noi nu au dobândit mult şi am mers înainte, bucurându-ne întru Domnul, acoperind pe păcătosul meu suflet rugăciunile Sfântului şi Cuviosului meu Părinte Vasile.

Vama a 13-a - a pomenirii de rău

După aceasta ne-a stat înainte vama pomenirii de rău, la care cu nemilostivire se întreabă cei ce ţin în inimile lor răutate asupra aproapelui şi cei ce răsplătesc rău pentru rău. De acolo cu multă mânie duhurile cele rele aruncă sufletele în tartar. Dar milostivirea Domnului şi acolo m-a acoperit, pentru că n-am ţinut răutate spre nimeni, nici n-am ţinut minte răul pentru supărările ce mi s-au făcut mie, şi mai ales n-aveam răutate asupra celor ce mă vrăjmăşuiau şi după puterea mea arătam dragoste spre dânşii, răsplătind răul cu binele. Şi cu nimic nu m-au găsit a fi datoare la vama aceea, de aceea se tânguiau diavolii că plecam liberă din cumplitele lor mâini. Şi iarăşi ne-am dus mai departe, veselindu-ne întru Domnul. Şi am întrebat pe sfinţii îngeri ce mă duceau, grăind: "Rogu-mă vouă, stăpânii mei, spuneţi-mi de unde ştiu aceste înfricoşate stăpâniri ale văzduhului toate faptele cele rele ale tuturor oamenilor, care trăiesc în toată lumea, precum şi pe ale mele, că nu numai pe cele făcute la arătare, ci şi cele din taină le vădesc?"

Sfinţii îngeri mi-au răspuns, zicând: "Tot creştinul de la Sfântul Botez primeşte de la Dumnezeu pe îngerul său păzitor, care, nevăzut păzind pe om, îl povăţuieşte ziua şi noaptea spre tot lucrul bun, în tot timpul vieţii lui, până la ceasul morţii, şi scrie toate lucrurile cele bune făcute de dânsul în viaţa aceasta, pentru care omul poate să câştige de la Domnul milă şi veşnică răsplătire întru cereasca Împărăţie. Asemenea şi întunecatul diavol, cel ce doreşte ca pe tot neamul omenesc să-l tragă la a sa pierzare, pe unul din viclenele duhuri aproape îi pune. Acesta, în urma omului umblând, îi pândeşte

lucrurile lui cele rele din tinereţe, la care îl şi cheamă prin meşteşugirile sale, adică orice rău ar face omul.

Apoi, ducându-se la vămi, duce acolo păcatele omului, pe tot cuvântul scriindu-l la vama ce i se cuvine aceluia; şi în acest chip sînt ştiute de boierii văzduhului toate păcatele tuturor oamenilor din toată lumea. Iar după ce sufletul se desparte de trup şi la Ziditorul său se sârguieşte a se sui întru cele cereşti, atunci viclenii aceia îl opresc pe el, arătându-i în scris păcatele lui. De are sufletul mai multe fapte bune decât păcate, nu-l opresc, iar dacă vor afla întru el păcate mai multe, îl opresc la o vreme şi-l închid în temniţa nevederii de Dumnezeu şi-l muiesc după cît puterea lui Dumnezeu îi lasă pe dânşii să-l muiască, până ce acel suflet cu rugăciuni şi cu milosteniile celor de aproape ai săi primeşte răscumpărare.

Iar dacă vreun suflet s-ar arăta atât de păcătos şi urât de Dumnezeu, încât să nu aibă nădejde de mântuire, ci veşnică pieire îl aşteaptă, pe acela atunci îndată îl pogoară întru adâncime. Al lor este locul cel gătit spre veşnica muncă şi acolo îl ţine până la a doua venire a Domnului, iar după aceea are să se muncească veşnic cu trupul împreună cu dânşii, în focul gheenei. Însă şi aceasta s-o ştii, că pe această cale se suie şi primesc cercetare numai acei care sînt luminaţi cu credinţa în Hristos şi cu Sfântul Botez, iar necredincioşii păgâni, slujitorii de idoli, saracinii şi toţi cei înstrăinaţi de Dumnezeu, aici nu vin, pentru că, încă fiind în trup, sînt îngropaţi în iad cu sufletele lor şi când mor, îndată, fără cercetare, sufletele acelora le iau diavolii, ca pe o parte a lor, şi-i duc jos în prăpastia gheenei".

Vama a 14-a - a uciderii

Acestea grăind către mine sfinţii îngeri, am intrat la vama uciderii, la care mai întâi uciderea şi mai ales uciderea de prunci din pântece se cercetează, apoi tâlhăria, otrăvirea, uciderea fără voie, îndemnarea la ucidere, la sinucidere şi uciderea sufletească şi toată rana, toată lovirea, oriunde, pe spate sau peste cap, ori palmă peste obraz sau grumaz, sau lovirea din mânie, cu armă, cu lemn, cu piatră, toate acestea cu de-amănuntul se întreabă şi în cumpănă se pun. Ci noi şi acolo puţin dând, am trecut bine.

Vama a 15-a - a vrăjitoriei

Am trecut la vama vrăjilor, a fermecătoriei, şoptirilor şi chemării diavolilor. Şi erau duhurile acelea asemenea cu jivinile cele cu patru picioare, cu scorpiile, cu şerpii, cu viperele şi cu broaştele şi straşnică şi urâtă era vederea acelora, dar acolo nimic nu s-a aflat la mine, cu darul Domnului meu, şi am trecut îndată, nedând nimic. Duhurile acelea, mâniindu-se asupra mea,

ziceau: "Vei veni la locurile cele de desfrânare, vom vedea de vei scăpa de acolo".

Pornindu-ne în sus, am întrebat pe sfinţii îngeri care mă duceau: "Stăpânii mei, oare toţi creştinii trec pe la vămile acestea? Nu este oare cu putinţă vreunui om să treacă pe aici fără întrebare şi fără frica aceasta ce se face la vămi?" Sfinţii îngeri mi-au răspuns: "Nu este altă cale pentru sufletele credincioşilor celor ce se suie la cer; toţi trec pe aici, dar nu toţi se cercetează precum tu, fără numai cei asemenea cu tine păcătoşi, care n-au făcut desăvârşit mărturisire a păcatelor, ruşinându-se şi tăinuind înaintea părinţilor duhovnici faptele cele de ruşine. Pentru că dacă cineva cu adevărat şi-ar mărturisi toate faptele sale cele rele, i-ar părea rău şi s-ar căi de relele cele făcute, apoi păcatele acelora nevăzut se şterg de dumnezeiasca milostivire. Şi, când un suflet ca acela trece pe aici, întrebătorii cei din văzduh, deschizându-şi cărţile, nimic nu află scris asupra lui şi nu pot să-i facă nici o supărare, nici să-l îngrozească, şi se suie sufletul la scaunul darului.

Dacă tu ai fi făcut desăvârşită mărturisire de toate păcatele tale şi după dezlegare ai fi făcut pocăinţă din destul, n-ai fi suferit nişte groaznice şi înfricoşate cercări ca acestea la vămi. Însă ţi-a ajutat aceea, că de mult ai încetat a păcătui de moarte şi cu fapte bune ţi-ai petrecut ceilalţi ani ai vieţii; dar mai ales ţi-au ajutat rugăciunile Cuviosului Părinte Vasile, căruia i-ai slujit cu osârdie".

Vama a 16-a - a desfrânării

Astfel vorbind, am ajuns la vama desfrânării, la care se cercetează tot felul de desfrânare, şi nălucirea păcatului desfrânării cea cu mintea, şi zăbovirea gândului într-acel păcat, şi învoirea cu necuratele şi pătimaşele atingeri. Iar stăpânul vămii aceleia şedea pe scaunul său, îmbrăcat în haină necurată, cu spume de sânge stropită, cu care acela ca cu porfiră împărătească se împodobea şi mulţime de diavoli stăteau înaintea lui. Aceia, văzându-mă ajungând acolo, mult s-au mirat cum am ajuns până la dânşii şi, scoţându-mi scrise faptele cele desfrânate ale mele, mă mustrau, arătându-mi persoanele cu care am greşit în tinereţile mele şi vremea când am greşit, ori noaptea, ori ziua, şi locurile în care păcatul acela l-am făcut cu cineva şi nu aveam ce să răspund, fără numai tremuram de frică şi mă umpleam de ruşine.

Iar sfinţii grăiau pentru mine către diavoli: "S-a părăsit de lucrurile desfrânării de mulţi ani, şi de atunci în curăţie şi în înfrânare a petrecut pustniceşte". Răspuns-au diavolii: "Şi noi ştim că de mult a părăsit păcatul, ci cu adevărat nu s-a mărturisit înaintea duhovnicescului ei părinte, nici n-a luat de la dânsul cuviincioasa poruncă spre pocăinţă de păcate, pentru aceasta este a noastră. Deci, ori lăsaţi-ne-o nouă şi vă duceţi, ori o răscumpăraţi cu fapte

bune!" Şi puseră sfinţii îngeri multe din lucrurile mele, iar mai mult din darurile Cuviosului Vasile, şi abia m-am izbăvit de primejdia aceea cumplită şi ne-am dus.

Vama a 17-a - a preadesfrânării

Apoi am ajuns la vama marii desfrânări, numită şi preadesfrânare sau adulter, unde se cercetează păcatele celor ce petrec în căsătorie, dar credinţa însoţirii unul cu altul nu o păzesc, nici nu-şi feresc patul lor curat, asemenea şi silirile la desfrânare. Aici se cercetează şi persoanele cele sfinţite şi dăruite lui Dumnezeu, ce şi-au făgăduit fecioria şi curăţia lui Hristos şi n-au păzit-o de căderile în desfrânare groaznică. La acea vamă şi eu mult m-am arătat a fi datoare şi vădită am fost la o mare desfrânare. Şi acum necuratele duhuri şi nemilostivii cercetători voiau să mă răpească din mâinile îngerilor şi să mă pogoare în fundul iadului. Iar sfinţii îngeri, certându-se mult cu dânşii şi toate ostenelile mele şi nevoinţele pe care le făcusem aducându-le după aceea la mijloc, abia m-au răscumpărat, nu atât cu ale mele fapte bune, pe care le-au pus acolo până la cea mai de pe urmă, cît mai ales din darurile Părintelui meu Vasile, din care, foarte mult scoţând, au pus în cumpănă împotriva fărădelegilor mele şi, luminându-mă, ne-am dus mai departe.

Vama a 18-a - a sodomiei şi gomoriei

Urcând, ne-am apropiat de vama marilor nelegiuiri, la care se cercetează păcatele desfrânării cele peste fire, bărbăteşti şi femeieşti, şi împreunarea cu diavolii şi cu animalele necuvântătoare, amestecările de sânge şi alte păcate mai necurate făcute în taină, pe care ruşine este a le şi pomeni. Mai marele vămii aceleia se vedea mai rău decât toţi diavolii cei înfricoşaţi, iar slugile lui erau într-acel chip negrăit şi având nespusă mânie şi înfricoşare. Aceia, ieşind degrabă împotriva noastră, ne-au împresurat; dar, cu mila Domnului, neaflând nimic în mine, au fugit cu ruşine, iar noi bucurându-ne, ne-am dus. Şi grăiau către mine sfinţii îngeri: "Ai văzut, Teodora, înfricoşatele vămi ale desfrânării. Deci, să ştii că mai nici un suflet nu le trece fără supărare, de vreme ce toată lumea zace în răutatea smintelilor şi toţi oamenii sînt iubitori de desfătări şi de desfrânare, iar gândul omului atârnă spre rele din tinereţile lui şi abia unii se feresc de necurăţiile desfrânării, dar puţini sînt cei ce-şi omoară poftele trupului. Deci puţini trec vămile acestea cu libertate şi cei mai mulţi, venind aici, îndată pier; pentru că diavolii cumpliţi ai păcatelor desfrânării răpesc sufletele celor desfrânaţi şi le trag jos în iad, cu amar muncindu-le. Şi se laudă boierii vămilor de desfrânare, zicând: "Noi singuri mai mult decât cei din vămile noastre umplem gheena în iad". Iar tu, Teodora, să mulţumeşti lui Dumnezeu, că iată acum ai trecut acele cercări, cu

rugăciunile Cuviosului Vasile, Părintele tău, şi de acum nu vei mai vedea rele, nici frică".

Vama a 19-a - a ereziei

După aceasta am ajuns la vama ereziei, unde se cercetează nedreptele gânduri şi socotelile cele pentru credinţă, depărtările de la dreptcredincioasa mărturisire a credinţei, neîmplinita credinţă, îndoirea în credinţă, hulele asupra sfinţeniei şi altele asemenea cu acelea. Dar acea vamă fără ispitire am trecut-o şi acum nu eram departe de porţile cereşti.

Vama a 20-a - a zgârceniei

Apoi ne-au mai întâmpinat duhurile cele rele ale vămii celei de pe urmă, care este a nemilostivirii şi a împietririi inimii. Şi iuţi erau întrebătorii aceia şi stăpânul lor cumplit, suflând de iuţime, având focul nemilostivirii. Acolo fără de milă se cercetează sufletele nemilostivilor. Şi de s-ar afla cineva de multe nevoinţe săvârşitor, de posturi şi de rugăciuni, şi dacă acela a păzit curăţia, de a avut înfrânarea trupului său, dar a fost neîndurat şi nemilostiv, închizându-şi milostivirile sale dinspre aproapele, acela de la acea vamă se duce în jos şi întru adâncul iadului se încuie şi nici nu câştigă milă în veci. Dar noi, cu darul lui Hristos, am trecut şi acea vamă fără primejdie, ajutându-mi pretutindeni rugăciunile Cuviosului Vasile, cel ce a dăruit multe din lucrurile sale bune pentru răscumpărarea mea.

După aceea, ne-am apropiat cu bucurie de porţile cereşti, scăpând de amarele vămi. Şi erau porţile cereşti ca şi cristalul cel luminos, unde se vedea strălucire negrăită şi tineri ce stăteau într-ânsele în chipul soarelui, care, văzându-mă dusă de mâinile îngereşti, s-au umplut de veselie, bucurându-se de mine; că, acoperindu-mă cu milostivirea lui Dumnezeu, am scăpat de vămile văzduhului şi, întâmpinându-ne cu dragoste, ne-au dus înăuntru.

Dar ce am văzut acolo şi ce am auzit, o, fiule Grigorie, a zis Cuvioasa Teodora, nu este cu putinţă a le spune cu de-amănuntul. Căci am văzut ceea ce ochiul omenesc n-a văzut şi am auzit ceea ce urechea niciodată n-a auzit, nici la inima cuiva, din cei ce petrec pe pământ, nu s-au suit acele bunătăţi. Deci, am fost adusă înaintea scaunului lui Dumnezeu, Cel cu neapropiată slavă, înconjurat de Heruvimi, de Serafimi şi de mulţime de oaste cerească, care cu negrăite cântări slăvesc pe Dumnezeu totdeauna, şi m-am închinat Dumnezeirii celei nevăzute şi neînţelese. Şi au cântat puterile cereşti cântare dulce, preamărind milostivirea lui Dumnezeu cea nebiruită de păcatele omeneşti. Şi a venit glas de la slava cea de mare cuviinţă, poruncind acelorași sfinţi îngeri care mă luau să mă aducă să văd locaşurile sfinţilor, asemenea şi

toate muncile păcătoşilor şi după aceea să mă odihnească în locaşurile fericitului Vasile.

Deci, am fost purtată pretutindeni şi am văzut cele mai frumoase locaşuri, pregătite celor ce iubesc pe Dumnezeu, pline de slavă şi de dar. Şi-mi arătau cei ce mă purtau, deosebit locaşurile apostoleşti, deosebit cele prooroceşti, deosebit cele muceniceşti, deosebit cele arhiereşti şi fiecare ceată de sfinţi avea locaşuri deosebit. Şi fiecare locaş avea negrăită frumuseţe, în lărgime şi lungime, şi aş zice la fel cu ale Constantinopolului, dar cu neasemănate mai frumoase, având multe palate nefăcute de mâini. Şi pretutindeni în locaşurile acelea se auzea glas de bucurie şi de veselie duhovnicească şi se vedeau cetele celor ce prăznuiesc. Toţi sfinţii văzându-mă, se bucurau de mântuirea mea, mă întâmpinau şi mă sărutau, lăudând pe Domnul, Care m-a izbăvit din cursele vrăjmaşilor.

După înconjurarea acelor locaşuri, am fost pogorâtă în cele de dedesubt ale pământului şi am văzut muncile cele înfricoşate, nesuferite şi cumplite, pregătite păcătoşilor în iad, pe care arătându-mi-le sfinţii îngeri, îmi ziceau: "Vezi, o, Teodora, din câte munci te-a izbăvit Dumnezeu, prin rugăciunile plăcutului Său Vasile?" Şi am auzit acolo strigare, plângere şi amară tânguire a celor ce erau în muncile acelea. Unii strigau "amar!", alţii "vai!", alţii ţipau, iar alţii blestemau ziua naşterii lor; dar nimeni nu era, căruia să-i fie milă de dânşii.

După aceea, ducându-mă de acolo, m-au adus în locaşul acesta pe care îl vezi, al Cuviosului Părintelui nostru Vasile, şi m-au aşezat aici, zicându-mi: "Acum Cuviosul Vasile face pomenire pentru tine". Şi am cunoscut că după patruzeci de zile de la despărţirea mea din trup am venit la acest loc de odihnă.

La patruzeci de zile după moarte, după învăţătura Sfintei Biserici se termină călătoria sufletului pe la vămi şi urmează a se face asupra lui judecata provizorie, după care i se rânduieşte un loc de veselie sau de muncă, după meritul faptelor vieţii sale pământeşti. Acolo locuieşte până la a doua venire a Domnului pe pământ, adică a judecăţii celor de pe urmă care se va face de însuşi Fiul lui Dumnezeu pentru toată lumea. De la încetarea din viaţă şi până la judecata generală, la sfârşitul lumii, sufletele care se află în acest loc de oprire, se pot răscumpăra prin mijlocirea celor vii de pe pământ, prin rugăciunile Sfintei Biserici; prin liturghii şi milostenii făcute în favoarea acelui repausat. Însă cel mai mare ajutor îl are dacă se face în favoarea lui întreaga slujbă a Sfintei Liturghii.

Aceste toate au fost spuse în vedenie lui Grigorie de către Sfânta Teodora şi i-au arătat lui toate frumuseţile lăcaşului acestuia şi bogăţiile cele

duhovniceşti, care s-au adunat cu sudorile cele multe şi ostenelile Sfântului Cuviosului Vasile cel Nou, pe care Sfânta Biserică îl prăznuieşte la 26 Martie.

STAREA SUFLETULUI ÎNDATĂ DUPĂ MOARTE ŞI DESPRE POMENIRILE DE 3 - 9 - 40 ZILE

Învăţătura Sfintei Biserici asupra vămilor este răspândită îndeobşte de dascălii religiei ortodoxe din cele vechi timpuri. Ei spun că acest învăţământ le-a fost lăsat de către dascălii primelor veacuri şi are la bază tradiţia apostolică (Teologia Dogmatică Ep. Macarie). Cunoscând starea sufletului după moarte şi trecerea vămilor, înfăţişarea lui înaintea lui Dumnezeu are loc a treia zi. Sfânta Biserică şi rudele voind să arate în fapte, dragostea lor către repausaţi, potrivit poruncii Domnului care ne-a zis: - „Iubiţi-vă unii pe alţii, precum v-am iubit şi eu pe voi”, - vin şi roagă pe Dumnezeu pentru iertarea păcatelor acestui suflet, ca să-i înlesnească trecerea vămilor şi să-l primească în lăcaşurile aleşilor Săi.

Luând ca exemplu pe însuşi Domnul nostru Iisus Hristos care a înviat din morţi a treia zi, se fac rugăciuni pentru acel răposat, pentru ca şi el a treia zi să fie trecut la viaţa fericită împreună cu aleşii lui Dumnezeu, în împărăţia Domnului nostru Iisus Hristos. După ce sufletul se închină Domnului, el este dus prin deosebite lăcaşuri ale sfinţilor, pentru a privi frumuseţile raiului. Această vizitare a locuinţelor cereşti ţine cam şase zile. Sufletul laudă şi preamăreşte pe Dumnezeu, Cel ce a pregătit pentru aleşii Săi atâta fericire şi slavă. Căci el a zis; - „Părinte, voiesc ca unde sunt Eu, acolo fie şi ei” - în acea slavă sufletul uită cu totul necazurile ce a suferit în viaţa sa pământească, deoarece atunci el este într-o desăvârşită bucurie şi veselie cerească. Numai un moment din acea fericire de acolo face pe creştini să uite tot trecutul unei vieţi pline de suferinţe şi necazuri îndurate pentru Domnul, pentru dobândirea acelei fericiri cereşti, pe care ochiul omenesc nu o au văzut şi la inima omului nu s-a suit şi urechea nu o au auzit.

În acest timp de şase zile sufletul se dojeneşte şi se mustră tot pe sine mai ales dacă se ştie nepregătit şi plin de păcate. Se întristează că şi-a trăit viaţa în lenevie şi că n-a slujit lui Dumnezeu cu mai multă sârguinţă şi vrednicie. Isprăvind vizitarea raiului, a noua zi sufletul se urcă iarăşi din nou la Dumnezeu pentru a i se închina. De aceea, Sfânta Biserică are datorie de a face a noua zi rugăciuni pentru cel repausat. Cunoscând starea sufletului celui repauzat, a noua zi după moarte, când are loc a doua închinare, Sf. Biserică şi rudele lui, roagă pe Dumnezeu ca să rânduiască sufletul celui repausat în numărul celor nouă cete de înger.

După a doua închinare, Domnul porunceşte ca acest suflet să fie dus pentru a vizita iadul cu toate locurile lui de suferinţă şi înfricoşatele lui chinuri. Sufletul vede acolo suferinţele păcătoşilor, aude plânsul şi gemetele şi scrâşnirea dinţilor cu toate felurile de munci şi cazne care diavolii le fac celor căzuţi în deplina lor stăpânire. În timpul de treizeci de zile, sufletul vizitează toate părţile iadului şi tremura de frică şi de groază, cugetând ca nu cumva să fie şi el condamnat de a fi chinuit în acele locuri înfricoşate şi de muncă veşnică. După a patruzecea zi după despărţirea sa de trup, sufletul se urcă pentru a treia oară, să se închine Făcătorului său. Atunci Judecătorul cel veşnic, hotărăşte locuinţa ce se cuvine acelui suflet, după faptele lui din viaţa sa cea pământească. Astfel judecata aparte a sufletului, are loc la patruzecea zi după moarte, şi pentru aceasta, Sfânta Biserică se grăbeşte a se ruga pentru cel repausat în acea zi.

Aceasta este ziua decisivă pentru suflet din viaţa viitoare. Este judecata lui particulară, când Domnul hotărăşte starea sufletului aceluia, până în ziua judecăţii cei din urmă când va fi şi se va face judecata generală, judecata a toată lumea. Acest loc, pe care Dumnezeu îl rânduieşte pentru suflet după judecata lui aparte, corespunde cu faptele acelui suflet în viaţa sa pământească. Totuşi, nu este situaţia lui definitivă în veşnicie, ci poate să fie schimbată spre bine prin mijlocirea pomenirilor ce face Sfânta Biserică şi urmaşii repausatului pentru iertarea acestui suflet.

Domnul nostru Iisus Hristos a patruzecea zi după învierea Sa, S-a înălţat la ceruri, şezând pe tronul Dumnezeirii Sale de-a dreapta Părintelui Său.

Asemenea şi repausaţii în a patruzecea zi după moarte, intră definitiv în situaţia ce i se cuvine fiecăruia.

După exemplul Domnului, care după ce a terminat lucrarea mântuirii noastre prin viaţa şi moartea Sa, a încheiat cu înălţarea Sa la ceruri în a patruzecea zi. Asemenea şi fiecare suflet, terminând cursul existenţei lui omeneşti şi pământeşti, primeşte a patruzecea zi pedeapsa sau plata cuvenită, după faptele lui pământeşti.

După cum Domnul, după înălţarea Sa a şezut pentru totdeauna de-a dreapta lui Dumnezeu, punând pe vrăjmaşii Săi aşternut picioarelor Lui, (Evr. 10, 12); asemenea şi sufletele repausaţilor după judecata particulară a lui Hristos, rămân în această stare până la ziua judecăţii generale, însă cu posibilitatea de a trece spre mai bine dacă le urmează rugăciunile Sf. Biserici şi ale urmaşilor, în ajutorul şi sprijinul lor.

De aceea voi care plângeţi pe un repausat iubit, înălţaţi cugetul vostru şi inima voastră şi vă rugaţi Lui Dumnezeu (Evr. 9, 24). Roagă-te Domnului pentru acest suflet, ca să-l treacă în partea celor fericiţi. Credinţa şi

rugăciunile, unite cu rugăciunile Sfintei Biserici, vor fi de un mare şi puternic ajutor pentru repausatul tău, în ziua când îl va judeca Hristos. Asemenea şi toate milosteniile ce faci în numele şi spre iertarea acelui suflet, vor aduce lui uşurarea şi mântuirea. Toate acestea predispun pe Dumnezeu, de a privi cu bunătate şi dragoste spre acest suflet iertându-i păcatele şi greşelile din viaţa cea pământească, până la ziua judecăţii cei mari.

În această zi fericirea sau suferinţa repausatului se hotărăşte şi pentru aceasta Sfânta Biserică şi rudele lui se grăbesc spre a-i veni în ajutor. Se serbează în această zi slujba (parastas) pentru a rugă pe Dumnezeu pentru iertarea sufletului celui repausat.

Din cele scrise până aici, înţelegem cum că, sufletul după despărţirea sa de trup, locuieşte încă două zile pe pământ, iar a treia zi se înalţă la ceruri pentru a se închina lui Dumnezeu.

Apoi trece în rai şi în timp de şase zile vizitează starea şi fericirea drepţilor. După aceasta urmează cele treizeci de zile următoare, când este în iad, unde vizitează şi vede toate suferinţele celor ce chinuiesc în veci. Iar în a patruzecea zi sufletul se înalţă din nou înaintea lui Dumnezeu, care îi rânduieşte locul şi vieţuirea lui până la judecata cea a toată lumea. După judecata de apoi, sufletul va primi hotărârea definitivă şi veşnică, fără posibilitatea de schimbare în vecii vecilor. Zilele de pomenire pentru morţi, şi sărbătorile sfinţilor, sunt totdeauna zile sfinte de reculegere pentru creştini, deoarece ele reînnoiesc legătura de dragoste şi de iubire cu repausaţii noştri trecuţi în viaţa viitoare, până când ne vom întâlni cu dânşii întru împărăţia lui Dumnezeu. Moartea nu poate sa rupă legătura şi unirile sufleteşti între morţi şi vii. Pentru aceasta cei vii se roagă pentru fericirea celor morţi, către Acela întru care este mântuirea noastră a tuturor. Ei se roagă Aceluia care a zis - „Eu sunt Calea, Adevărul, Viaţa şi Învierea, cel ce crede întru Mine, deşi va muri, dar va fi viu”.

Să ne rugam lui Dumnezeu pentru sufletele repausaţilor noştri pentru iertarea păcatelor lor şi pentru fericirea lor. Făcând aceasta, sufletele lor vor căpăta fericirea şi se vor ruga lui Dumnezeu, ca El să rânduiască şi pentru noi, urmaşii credincioşi cu ale cărora rugăciuni şi pomeniri să ne completăm şi la noi mântuirea noastră. - „Cu ce măsură veţi măsura, vi se va măsura vouă”.

DIFERITE STĂRI ALE SUFLETULUI PÎNĂ LA JUDECATA GENERALĂ. RAI ŞI IAD.

Cel care a dat lumii, adevărurile cele Dumnezeieşti, a fost Domnul nostru Iisus. Hristos. El a încredinţat lumea, despre nemurirea sufletului, despre soarta drepţilor şi de pedeapsa păcătoşilor (Mat. 8, 11-12).

Domnul prin învăţătura şi prin viaţa Sa, prin suferinţele sale, prin răscumpărarea omenirii şi în cele din urmă prin însăşi învierea Sa ne-a încredinţat cu prisosinţă despre nemurirea sufletului şl existenţa unei vieţi, de dincolo de mormânt. Dovada cea mai înţeleasă şi mai sigură despre nemurire, de înviere şi de viaţa viitoare este însuşi Iisus Hristos.

Toţi creştinii ştim şi credem acest adevăr, însă nu toţi ştim şi starea sufletului şi felurile de vieţuire în viaţa viitoare, diferenţa între fericire şi pedeapsă, în adevăr aşa cum este.

Domnul nostru Iisus Hristos ne prezintă un tablou viu despre viaţa dincolo de mormânt. Prânzul împăratului, (Mat. 22, 2-14); Cele zece fecioare, (Mat. 25, 1-13); bogatul şi Lazăr. Toate acestea şi încă multe altele, ne spun lămurit despre nemurirea sufletului în viaţa viitoare. Învierea fiului văduvei din Nain, (Luc. 7, 11-17); fiica lui Iair, (Luc. 8, 41-58), şi Lazăr cel mort de patru zile, şi încă multe asemenea ne încredinţează despre moarte şi despre înviere. Idealul creştinului este viaţa de dincolo de mormânt, deoarece moarte nu este pentru cei care cred în Hristos. Prin viaţa aceasta nu înţelegem decât, că trebuie trăită ca un mijloc, prin care să câştigăm fericirea în viaţa viitoare.

Prin ea redobândim dreptul de moştenire pe care Adam l-a avut în rai, dar prin greşeala lui, l-a pierdut şi s-a dezmoştenit ca o pedeapsă bine meritată. Pentru aceasta creştinul înţelege că viaţa pe pământ este un exil pentru suflet, un timp de reconstituire şi de refacere, unde omul poate să-şi ispăşească păcatele sale şi să se facă vrednic pentru a reintra în vechea sa parte, în raiul desfătării, şi al veşniciei, care nu începe pentru creştin decât de la trecerea sa în viaţa aceasta. Crucea pe mormântul fiecărui creştin ce însemnează altceva, decât simbolul biruinţei ce a avut Hristos asupra morţii? Este un semn văzut, că cel ce se odihneşte sub acea cruce, nu este mort, ci trăieşte cu Hristos întru veşnicele lăcaşuri, întru împărăţia lui Dumnezeu.

Domnul Hristos spunându-ne despre înalta chemare a sufletului nostru, ne zice: „Nu vă temeţi de cei ce ucid trupul, căci sufletul nu pot să-l ucidă” (Mat. 10, 28); încă şi parabola, bogatul şi Lazăr, sufletul unuia, şi al altuia, vieţuieşte după despărţirea lor de trup. „Deci ori de trăim, ori de murim, ai Domnului suntem” (Rm. 14, 8); ori de suntem vii, ori de suntem morţi, dar toţi suntem vii înaintea lui Dumnezeu. Asta o ştim toţi creştinii.

Cuvântul nostru este despre deosebirea cea mare, despre locurile, unde vieţuiesc unii şi unde vieţuiesc alţii. Acestea formează obiectul de bază al capitolului de faţă. Tot în evanghelia cu Lazăr şi bogatul, Domnul ne spune: „A murit Lazăr şi a fost dus de îngeri în sânul lui Avraam. A murit şi bogatul şi s-a îngropat. Dar pe când era el în locuinţa morţilor, în chinuri, şi-a ridicat ochii în sus şi a văzut de departe pe Lazăr în sânul lui Avraam, şi a strigat: - Părinte Avraame, trimite pe Lazăr să-şi moaie degetul său în apă şi să-mi

răcorească limba mea, căci grozav sunt chinuit în văpaia aceasta” (Luc. 16, 19-24).

Iată marea deosebire ce există între locurile unde este sufletul unuia şi unde este al altuia. Sufletele repausaţilor sunt în fericire sau în suferinţă, după faptele lor pământeşti, dar nu gustă pe deplin, nici fericirea, nici suferinţa. Fericirea sau suferinţa deplină nu o veţi simţi şi avea, decât după învierea cea de obşte, când sufletul unit cu trupul în care el a dus o viaţă sfântă sau plină de păcate, la judecată va primi împreună răsplata cuvenită. Situaţia sufletelor dincolo de mormânt nu este aceeaşi pentru toţi.

Ele după vrednicie, au şi răsplătiri şi locuri diferite. Lăcaşurile sau locurile unde vieţuiesc cei drepţi în Sfintele Scripturi se numesc cu nume diferite. „Împărăţia cerurilor, (Mat. 2, 11), Împărăţia lui Dumnezeu, (Luc. 13, 20-19), Raiul ceresc” (In. 14, 2). Asemenea şi locurile unde se chinuiesc păcătoşii, iarăşi au diferite numiri. Gheena focului, unde viermele nu moarte şi focul nu se stinge (Mat. 5, 22; 10, 28; Marc. 9, 42; 43, 47). Cuptorul cel cu foc, unde va fi plânsul şi scrâşnirea dinţilor (Mat. 18, 50); Ezerul cel cu foc, care arde cu piatră şi cu pucioasă (Apoc. 14, 10; 19, -20; 20, 9-14). Întunericul cel mai dinafară (Mat. 22, 13). Iadul sau laturile cele mai de jos ale pământului (Efes. 4, 9). Din acestea şi alte multe asemenea mărturii sfinte vedem că este rai şi este iad. Ştim cu încredinţare cum că după moarte, este judecată şi plată sau pedeapsă, proporţional cu meritele faptelor. După moarte, sufletul îşi are plata sa, potrivit cu faptele lui, ale vieţii de pe pământ.

“Domnul va veni, care va şi lumina cele ascunse ale întunericului şi va arăta sfaturile inimilor, şi atunci lauda vă fi fiecăruia de la Dumnezeu” (I Cor. 4, 5).

“Că va veni Fiul Omului întru mărirea Tatălui Său cu îngerii Săi, şi atunci va răsplăti fiecăruia după faptele lui” (Mat. 16, 27).

FOLOSUL CELOR 40 DE SFINTE LITURGHII

Un boier din Nicomidia, - zic dumnezeiştii învăţători şi dascăli, - se afla bolnav aproape de moarte. Boierul zise femeii lui, să dea din avuţia lui la săraci iar robii să-i libereze, însă Liturghii zice popilor să nu dea.

Acel boier avea credinţă şi smerenie către Cuviosul Is., care era preot vestit în bunătăţi, şi cerându-i să facă rugăciuni pentru el, s-a făcut sănătos ca şi înainte. Iar dacă se sculă, merse la Cuviosul Isaia care îndată ce-l, văzu se umplu de bucurie şi slăvea pe Dumnezeu. Ei s-au sărutat întru Hristos apoi au şezut. Şi-l întreabă sfântul din ce i-a fost leacul tămăduirii lui, de la care au luat sănătate? Răspunde boierul; „Cum rugai pe slujba ta cea sfântă, întru acel ceas m-am tămăduit”. Atunci zise sfântul către boier: „fătul meu? dat-ai

preoţilor Liturghii pentru folosul sufletului tău”? El răspunse: „Nu cinstite părinte, că chiar de aş fi dat nu m-aş fi folosit cu nimic, ci numai aş fi pierdut banii în zadar”, atunci zise cuviosul părinte: „nu grăi aşa, fătul meu, căci Iacov, fratele Domnului, scrie la epistola lui Cap. 5, v. l4.

„De va fi cineva bolnav să cheme preoţii Bisericii, care au îndrăzneală la Dumnezeu să se roage pentru acela; şi Dumnezeu pentru rugăciunile preoţilor Lui, va da sănătate bolnavului, şi-l va scula din boală iar de va avea, omul şi păcate, pentru ruga preoţilor le va ierta Dumnezeu”? Acestea zise Sfântul Părinte către boier şi-l învaţă; iar pentru necredinţa lui, îi zise sfântul să dea unui preot, bani să slujească pentru dânsul 40 de liturghii. Şi cum dădu boierul banii se duseră acasă. După ce se slujiră cele 40 de liturghii într-o noapte se deşteaptă boierul din somn şi fără de veste se deschiseră uşile casei lui nedeschise de nimeni. A văzut intrând în casă nişte voinici în chip de îngeri şi stătură 20 de-a dreapta iar 20 de-a stânga lui. Boierul cum îi văzu, se îngrozi foarte şi zise către dânşii: „Domnii mei, pentru ce aţi venit în casa unui om păcătos?” Iată ei răspunseră: „Noi suntem 40 de liturghii ale tale, şi ne-au trimis să te întâmpinăm ca să mergi la Biserică, deci vino cu bucurie mare. Nu te speria, că pentru mâinile preotului care ţi-au făcut 40 de liturghii te-ai făcut părtaş şi te-a primit Dumnezeu întru împărăţia cerurilor”. Iar boierul din acea sfinţită descoperire se văzu, îşi aduce aminte de cuvintele Sfântului Isaia şi s-a folosit zicând: „Că multă putere au la Dumnezeu liturghiile care se fac, că pentru dânsele se iartă păcatele oamenilor”.

Apoi a dat din avuţia lui Preoţilor ca să-i pomenească la dumnezeieştile şi sfintele Liturghii şi să scoată părticele pentru dânsul la dumnezeiasca Proscomidie.

Din Pravila Mare Bisericească glava l60. Luată din Oglinda Duhovnicească de Ierom. Nicodim Măndiţă, pag. 335-255.

MĂRTURISIREA SFINTEI ATANASIA

Sfânta Atanasia, stareţa unei mănăstiri, înainte de trecerea ei din viaţă, poruncise surorilor din mănăstirea sa, ca în amintirea ei, să dea masă săracilor în timpul celor 40 de zile după moartea ei. S-a întâmplat însă că surorile au îndeplinit această porunca a stareţei numai la timp de l0 zile. Această neîngrijire a surorilor, a făcut pe repausată ca să vină înapoi din cealaltă lume.

Însoţită de 2 îngeri, ea s-a arătat maicilor surori ale obştei lor zicându-le: „Pentru ce n-aţi urmat poruncii mele? Să ştiţi că milosteniile şi ospătările

săracilor pentru sufletul repausatului, în timpul celor 40 de zile după moarte milostivesc pe Dumnezeu.

Dacă sufletele repausaţilor sunt împovărate cu păcate, prin aceasta ei primesc de la Dumnezeu iertare de păcate. Dacă însă sunt drepte, binefacerea făcută în numele lor, slujeşte pentru mântuirea acelor care fac pomenirile”.

„Viaţa Repausaţilor” pag. 8l şi Vieţile Sfinţilor l2 Aprilie.

POMENIRILE SFÂNTULUI LUCA

Fericitul Cirus Luca, avea un frate, care chiar după ce se făcu călugăr, se îngrijea foarte puţin de mântuirea sufletului său. În această stare de neîngrijire îl surprinse moartea. Fericitul Luca mâhnit, mai mult pentru faptul că fratele său nu se pregătise de moarte cum se cuvine, se rugă lui Dumnezeu ca să-i descopere soarta repausatului. Si iată că odată, vede bătrânul sufletul fratelui său că era în stăpânirea diavolilor. Îndată după această vedenie el trimise să cerceteze chilia fratelui său. Trimişii găsiră în ea bani şi alte lucruri. Bătrânul înţelese că sufletul fratelui său era în chinuri, fiindcă pe lângă altele, păcătuise prin călcarea făgăduinţei, pentru a fi sărac de bună voie după votul călugăresc. Tot ce găsise în chilie, bătrânul dădu săracilor. După aceasta în timpul rugăciunii, se arătă bătrânului tribunalul ceresc, la care îngerii luminii se certau cu diavolii pentru sufletul repausatului său frate. Bătrânul auzi strigătul diavolilor care ziceau: “Acest suflet e al nostru, pentru că a făcut fapte rele”, însă îngerii le răspundeau, că sufletul era scăpat de sub stăpânirea lor, prin milostenia împărţită pentru el. La acestea diavolii iar ziceau: “Au doară repausatul a făcut milostenia?” Şi ei arătau cu dispreţ pe Cirus Luca. Fericitul călugăr zise: “Da, eu am făcut milostenia, dar nu pentru mine, ci pentru sufletul lui”.

Demonii, mâhniţi de răspunsul bătrânului, se împrăştiară, ia bătrânul liniştit prin această vedenie, a încetat de a mai fi mâhnit de soarta fratelui său.

Prolog l2 Aug. şi Viaţa Repausaţilor pag. 80-8l.

CUM SE CONSTRUIEŞTE UN PALAT ÎN CERURI

Soarta a rânduit pe Sfântul Apostol Toma pentru a predica Sfânta Evanghelie în India. El s-a înspăimântat de a se duce în ţară aşa de sălbatică însă Domnul i s-a arătat şi l-a încuraja, spunându-i că va fi cu el. Toma a plecat. Pe drum întâlni un negustor bogat, cu numele de Avan, pe care regele Indiilor, Hundaforus, îl trimisese în Palestina spre a căuta acolo un arhitect

celebru pentru a-i construi un palat ca acelea ale Cezarilor romani. Avan istorisi Apostolului scopul călătoriei sale, iar Toma spuse că chiar el este un asemenea arhitect care ar putea clădi un asemenea palat. Avan fu încântat de aceasta şi se duseră împreună în Indii. Când ajunseră acolo, Avan prezenta regelui pe arhitectul atât de dorit. Hundaforus împărtăşi Apostolului dorinţa sa de a avea un palat asemenea celor ale împăraţilor romani şi Toma îi răspunse că ar putea să construiască unul asemenea. Înţelegerea a fost încheiată şi Apostolul primi o mare cantitate de aur şi de argint pentru cheltuielile construcţiei.

Regele având trebuinţă, s-a dus în alte părţi ale Indiei şi în lipsa lui Apostolul a început să predice Evanghelia şi să înveţe poporul credinţa creştină, făcând multe milostenii celor lipsiţi. Aproape la doi ani după aceasta regele trimise să-l întrebe, ce face cu zidirea palatului. Toma răspunse că nu mai are decât a pune acoperiş palatului şi pentru aceasta mai primi o cantitate mare de aur. Cu toate acestea, regele a fost încunoştiinţat că nu se începuse nici o clădire, dar că străinul învăţă poporul o religie nouă şi risipeşte vistieriile regelui la săraci. Întorcându-se, regele văzu că într-adevăr clădirea nici nu era începută. Atunci porunci ca Toma şi Avan să fie aruncaţi în închisoare cu intenţia de a-i condamna la o moarte crudă.

În acest timp, fratele regelui, aflând de nenorocirea lui Hundaforus, căzu grav bolnav şi trimise să spună regelui că el fusese atât de întristat de nenorocirea fratelui său, încât este foarte bolnav; ba chiar este aproape de moarte. Şi într-adevăr muri. Atunci regele uită întristarea ce i-a pricinuit Toma şi acum plângea cu amar moartea fratelui său mult iubit. Între timp, îngerul Domnului arătă sufletului repausatului locuinţele cereşti şi toate palatele luminoase şi slăvite ale drepţilor. Îngerul întrebă pe suflet: „În care din aceste palate ai vrea tu să locuieşti?". Sufletul răspunse, privind pe acela care i s-a părut mai frumos: „Dacă mi s-ar îngădui de a locui în cel mai mic ungher din acest palat, eu n-aş dori nimic mai mult". „Nu, îi răspunse îngerul, tu nu poţi locui în acest palat, căci el este al fratelui tău. Toma Apostolul i l-a zidit cu aurul ce primea de la rege pentru ridicarea palatului pământesc". „Te rog, Dumnezeul meu, zise atunci sufletul, lasă-mă să mă întorc la fratele meu, ca să cumpăr acest palat de la dânsul, fiindcă el nu-i cunoaşte toată frumuseţea şi apoi mă voi întoarce iarăşi aici". Îngerul făcu să intre iarăşi sufletul în trup şi mortul a înviat. I se părea că s-a deşteptat dintr-un somn lung şi le spuse imediat celor ce-l înconjurau să meargă să-i spună regelui - fratele său – ca fără întârziere să vină la el. Regele, aflând de învierea fratelui său, alergă cu mare bucurie. Cel înviat începu a-i zice: „Frate, ştiu bine că mă iubeşti şi că ai plâns pentru moartea mea! Ştiu, bunul meu frate, că ai fi dat bucuros până la jumătate din împărăţia ta pentru a mă răscumpăra de la

moarte! Nu-i aşa?". „Tu cunoşti iubirea mea pentru tine şi că cele ce spui tu sunt aşa", răspunse regele. Cel înviat începu: „Dacă tu mă iubeşti cu adevărat, dăruieşte-mi un lucru şi nu-mi refuza rugămintea!". „Tot ce este în împărăţia mea îţi dau ţie, iubite frate", şi el întări această făgăduinţă cu jurământ. Atunci cel înviat zise: „Dă-mi palatul ce îl ai tu în cer şi ia tot ce am eu pe pământ". Regele, auzind această neaşteptată rugăminte, deveni gânditor şi după o lungă tăcere zise: „Ce palat am eu în cer?". „Tu ai în cer un palat aşa fel că nu ţi-l poţi închipui, cum nu se poate vedea pe tot pământul. Acest palat a fost construit pentru tine de Toma, străinul pe care tu îl ţii la închisoare. Eu am văzut palatul, i-am admirat nespusa frumuseţe şi am dorit să locuiesc în cel mai mic ungher al său, însă îngerul ce-mi arăta locuinţele cereşti mi-a zis: "Tu nu poţi locui acolo, căci acest palat este al fratelui tău şi Toma este cel care l-a construit". L-am rugat pe înger să mă lase să mă întorc la tine, pentru a te ruga să-mi dai acest palat. De aceea, dacă mă iubeşti, dă-mi-l mie şi ia în schimb tot ce am eu aici, pe pământ". Atunci regele se bucură îndoit: de învierea fratelui său şi de palatul ce i-a construit Toma în ceruri şi zise celui înviat: „Frate, am jurat de a nu-ţi refuza nimic din ceea ce este în împărăţia mea şi în puterea mea pe pământ; cât despre locuinţa ce am în cer nu am jurat nimic. Însă, dacă tu doreşti să ai un palat asemenea, apoi arhitectul care e încă în închisoare poate să-ţi construiască unul întocmai". Şi ordonă de a scoate pe Toma din închisoare şi de a i-l aduce, şi el însuşi merse întru întâmpinarea lui. Şi căzând la picioarele sale lui i-a cerut iertare pentru că a păcătuit împotriva lui din neştiinţă.

Apostolul mulţumi lui Dumnezeu pentru că a luminat mintea acestora pe care botezându-i pe amândoi fraţii, i-a învăţat cu dragoste credinţa creştină Cel înviat îşi pregăti astfel prin bogate şi numeroase milostenii o frumoasă şi slăvită locuinţă în ceruri asemenea cu a fratelui său.

„Viaţa Repausaţilor" de Iosif Mitr. Primat p. 72-73.

ÎNVIEREA CELOR ŞAPTE TINERI DIN EFES

Fecioarele lui i-a cerut iertare pentru că a păcătuit împăratului Dechie. Ei au primit porunca să aducă jertfă zeilor ori de nu vor fi condamnaţi la moarte. Pentru a se hotărî ei ce să-şi aleagă li s-a dat un soroc de câteva zile ca să se gândească. În acest timp, ei s-au adunat şi s-au sfătuit împreună, după care s-au hotărât să împartă averea lor la săraci, iar ei s-au retras într-o peşteră în muntele Ohlon. Acolo ei se rugau Lui Dumnezeu pentru a le lua sufletele lor, numai ca să nu cadă în mâna împăratului Dechie ca să-i chinuiască. Dumnezeu le-a ascultat rugăciunea şi ei au adormit cu pace somnul cel veşnic.

Împăratul Dechie întrebând şi cercetând despre dânşii pentru a-i aduce să jertfească idolilor, a aflat că sunt morţi în peşteră, a poruncit ca să astupe gura peşterii şi s-a făcut aşa. După aceea trecând 372 de ani, când a fost pe vremea împăratului Teodosie cel Mic, s-a ivit eresul cum că nu este învierea morţilor. Văzând împăratul că se tulbură Biserica lui Dumnezeu, deoarece se aflau şi unii Episcopi crezând în acel eres, sta şi nu se pricepea ce să facă. În această nedumerire, el s-a dezbrăcat de hainele sale împărăteşti şi jos la pământ îngenunchind, se ruga cu lacrimi fierbinţi lui Dumnezeu ca să-i descopere adevărul. Domnul n-a trecut cu vederea lacrimile lui, ci a făcut o minune ca aceasta. Stăpânul muntelui în care era peştera, a voit să facă un staul pentru oile sale.

Răsturnând pietrele de la gura peşterii, pentru a zidi staulul s-a descoperit uşa ei din porunca lui Dumnezeu s-au deşteptat acei şapte tineri care fuseseră adormiţi de ieri şi nu erau nici de cum schimbaţi.

Maximilian a zis către ceilalţi: „Dacă ne vor prinde fraţilor, să stăm bărbăteşte şi să nu ne lăsăm de credinţa noastră. Tu frate Iamvlih, du-te de cumpără pâine, şi ia mai multă că aseară ai adus puţină şi ne-am culcat flămânzi. Apoi află şi vezi despre Dechie ce gând are despre noi?” Mergând Iamvlih în cetate şi văzând semnul Sfintei Cruci la poarta cetăţii s-a mirat. Acelaşi semn văzând şi prin alte părţi şi zidurile schimbate şi alţi oameni vieţuind prin ele, i se părea că visează, sau că nu este cu mintea sănătoasă. Mergând la cei ce vindeau pâine, a luat câteva pâini şi dându-le argintul se pregătea să plece. Vânzătorii arătară între ei argintul şi încă pe la alţii şi priveau la Iamvlih cu mirare.

Ei ziseră către el: “Ai găsit o comoară, precum argintul de faţă dovedeşte. Iată şi chipul de pe el al împăratului care a fost mai înainte cu mulţi ani?”. Iamvlih fu cuprins de frică şi nici nu nai putea să grăiască. Cugetând că l-au cunoscut, şi-l vor duce la împăratul Dechie, el căzu cu rugăminte către dânşii zicându-te: “Rogu-mă vouă domnilor mei dacă aţi luat argintul, luaţi şi pâinile înapoi, numai, lăsaţi-mă să mă duc în cale mea”, iar aceia i-au zis: “Arată şi nouă comoara şi ne fă părtaşi, iar de nu te vom da spre moarte”. Acestea zicându-i şi văzându-l că este tulburat, l-au legat de grumaz şl-l purtau prin târg ducându-l la judecătorul cetăţii pentru cercetare. Judecătorul i-a zis: “Spune tinere, cum ai aflat comoara, câtă este şi unde se află”, iar el a răspuns: “Nici o comoară n-am aflat, ci banii aceştia sunt de la părinţii mei, iar cum de nu-i cunoaşteţi şi ce întâmplare este asta, eu nu ştiu”. Judecătorul îi zise: “Din care cetate eşti?” Din aceasta sunt, dacă este aceasta Efesul” zise Iamvlih. Judecătorul i-a zis: “Care sunt părinţii tăi? Să vină ei aici şi dacă vom cunoaşte adevărul te vom crede”, iar el a zis: “Cutare este tatăl meu, şi cutare este mama mea, cutare sunt rudele mele şi cutare este

moşul meu”, iar judecătorul i-a zis: “Nu ne vei putea tu să ne faci să credem spunându-ne aceste nume străine, care nici nu sunt în cetatea noastră”. Iamvlih a zis: “Eu v-am spus adevărul, iar dacă nu mă credeţi nu ştiu ce să zic”.

Dregătorul a zis cu mânie: “Păgâne! Banul tău dovedeşte după scrisoare, că este făcut mai înainte cu trei sute de ani şi mai bine, din zilele împăratului Dechie. Tu eşti tânăr, nici treizeci de ani nu ai şi te sileşti ca să ne amăgeşti pe noi?” Iamvlih, căzând la picioarele lor se ruga zicând: “Mă rog vouă domnilor mei, spuneţi-mi unde se află împăratul Dechie, ce era în cetatea aceasta, iar ei i-au răspuns: “În vremea aceasta nu se află Dechie, el a fost mai înainte cu mulţi ani”. “De aceea v-aţi mirat de mine domnii mei” zise Iamvlih; “veniţi dar cu mine şi vă voi duce la tovarăşii mei care sunt în peşteră, şi întrebându-i şi pe dânşii, apoi veţi crede cuvintele mele. Eu ştiu că am fugit de la faţa împăratului Dechie. Ieri, venind ca să cumpăr pâine, am văzut pe Dechie intrând în cetatea aceasta”.

Auzind aceasta şi Episcopul Marin, a zis: “Se poate ca Dumnezeu să fi făcut vre-o minune, după cum povesteşte acest tânăr. Să mergem împreună cu dânsul să vedem pe tovarăşii lui”. Mergând cu toţii la munte, a intrat înainte Iamvlih în peşteră. După aceea Episcopul. Ei au văzut în partea dreaptă a uşii un sicriaş pecetluit cu două peceţi de argint, pe care le pusese Rufin şi Teodor, creştinii care au fost trimişi împreună cu alţii de Dechie, ca să astupe gura peşterii. Aceia au scris pe ele spre pomenirea sfinţilor tineri, însemnându-le şi numele lor pe table de plumb. Strângându-se toţi cei aleşi împreună cu judecătorul le-a arătat lor.

Deschizând sicriaşul şi citind, s-a minunat şi intrând înăuntru în peşteră, au aflat pe sfinţii tineri. Au căzut la picioarele lor întrebându-i, iar ei istorisiră mai întâi despre ale lor, apoi despre Dechie şi toate isprăvile lui. Se mirau toţi slăvind pe Dumnezeu care a făcut aceste minuni. Judecătorul împreună cu Episcopul au scris ştire la împăratul Teodosie, spunându-i despre toate acestea.

Împăratul citind scrisoarea, s-a umplut de bucurie pentru o înştiinţare ca aceasta. El a mers foarte degrabă la acel loc ş cum a intrat în peşteră, a căzut la pământ, uda picioarele sfinţilor cu lacrimi şi se bucura cu sufletul că i-a ascultat Dumnezeu rugăciunile lui, arătându-i de faţă învierea morţilor. După aceea împăratul a vorbit îndelung cu sfinţii împreună cu episcopii ş cu boierimea.

Sfinţii au fost cuprinşi ca de un somn şi privind toţi cum dormitau, iarăşi au repausat întru Domnul. Împăratul a da haine scumpe şi aur şi argint ca să facă sicrie bogate în cinstea sfinţilor şi a poruncit să-i aşeze într-ânsele. Dar peste noapte ei s-au arătat împăratului şi i-au zis: - “lăsaţi-ne împărate pe

pământ gol, unde am înviat". - Făcându-se adunare, mare de Episcopi, împăratul a lăsat pe sfinţi aşa pe pământ, după cum ei porunciseră prin vedenie şi făcând praznic cu bucurie au dat milostenie multă la toţi săracii din cetatea Efesului şi s-a bucurat tot norodul lăudând pe sfinţii tineri.

Împăratul a eliberat pe toţi episcopii care erau închişi prin temniţe, pentru propovăduirea învierii şi s-au făcut de toţi praznic obştesc mulţumind şi slăvind pe Dumnezeu, care împărtăşeşte peste tot şi întotdeauna.